

CONCEPT Notulen Statenvergadering van 12 december 2025

Inhoud

1	Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda	5
2	Installatie burgercommissieleden	5
3	Spreekrecht externen	6
4	Vragenuur	6
5	Notulen	8
6	Vorraadagenda	8
7	HAMERSTUKKEN	8
7.1	G-25-027 Statenvoorstel inzake overhevelen middelen uit de Programmareserve 'Regio Deal (5e en 6e tranche)' naar de Programmabegroting 2026, brief GS van 28-10-2025 (GS DOC-00840668)	8
7.2	G-25-025 Statenvoorstel inzake Legesverordening 2026, brief GS van 28-10-2025 (GS DOC-00838121)	8
7.3	G-25-022 Statenvoorstel inzake kenbaar maken wensen en bedenkingen verstrekken financiering aan het Limburg Vroege Fase Fonds 2025, brief GS van 28-10-2025 (GS DOC-00828504)	8
7.4	G-25-023 Statenvoorstel inzake kenbaar maken wensen en bedenkingen verlenging fondstermijn Chemelot Ventures, brief GS van 28-10-2025 (GS DOC-00829202)	8
7.5	GEWIJZIGD P-25-010 Statenvoorstel Controlecommissie inzake Controleprotocol Accountantscontrole 2025, brief 01-12-2025 (PS DOC-00858597)	8
7.6	P-25-011 Statenvoorstel Controlecommissie inzake benoeming voorzitter bestuur ZRK, brief 02-12-2025 (PS DOC-00859093)	9
8	BEHANDELSTUKKEN	9
8.1	P-25-008 Statenvoorstel actualiseren diverse reglementen en verordeningen, brief 26-11-2025 (PS DOC-00856570)	9
8.2	G-25-026 Statenvoorstel inzake Grondwaterheffingsverordening Limburg 2026, brief GS van 28-10-2025	11
8.3	G-25-028 Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpregeling Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving, brief GS van 4-11-2025 (GS DOC-00843921)	18
9	Moties vreemd aan de orde van de dag	21
10	Sluiting	36

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 2023

Voorzitter

Roemer, E.G.M.

Statengriffier

Pregled, mr. A.O.J.

Leden

Partij

Aanwezig

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.
Berghorst, mevrouw mr. A.
Blijlevens, R.P.
Bloi MA, J.M.
Bommel, C.P.G. van
Bosch, M. Th.
Boven, mevrouw I.
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.
Driessen, R.B.
Franssen, R.F.R.P.
Franssen, R.J.H.
Goossen, I.J.G.
Hendriks, J.J.P.
Hermans, L.J.
Hoks, F.J.R.
Huizing, J.
Ijpelaar, W.A.J.
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.
Jetten, mevrouw T.G.M.
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.
Koopman M SEN, mevrouw S.N.
Kuiper, mevrouw L.Y.M.
Loomans, ir. P.J.M.
Maillé, S.
Megens, B.J.M.H.
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.
Mülders, M.T.G.
Nijenhuis, D.J.
Nijskens, H.L.M.
Peters, A.C.P.
Pol, mevrouw H.A. van der
Queisen, A.G.M.
Schoolmeesters, mevrouw A.M.A.
Schuuring BA, mevrouw E.A.
Schyns MSc, P.F.M.
Smeets, C.A.H.
Sol MSc, H.P.A.
Vaessen, L.A.P.
Waajen-Crins, mevrouw drs. A.P.H.

CDA
PvdA
JA21
VVD
BBB
PVV
Partij voor de Dieren
CDA
Forum voor Democratie
BBB
LOKAAL-LIMBURG
BBB
VVD
PVV
PVV
BBB
CDA
D66
GroenLinks
PVV
VVD
SP
Horizon
VVD
PVV
GroenLinks
GroenLinks
BBB
VVD
LOKAAL-LIMBURG
BBB
BBB
BBB
PvdA
JA21
SP
GroenLinks
D66
CDA

Wesseling, mevrouw A.
Wetemans, C.C.M.
Wolters, mevrouw L.C.C.M.
Wolters Gregório, J.
Zeedzen, D.

D66
oos limburg
PvdA
SP
BBB

Het college van Gedeputeerde Staten

Roemer, E.M.(CdK)
Demollin-Schneiders, mevrouw E.A.M.B.
Faassen, L.
Kuntzelaers, J.J.M.
Satijn, S.H.M.
Theuns, M.L.M

Afwezig

Bijnen, H.M. van
Fischer, mevrouw A.M.J.N.
Hanegraaff, dr. M.C.

PVV
50PLUS
CDA

Caldenberg, M. van

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Ik open de vergadering en heet u allen van harte welkom bij deze Statenvergadering. Ik heb afmeldingen voor vandaag mogen ontvangen van de zijde van PS van de heer Van Bijnen, mevrouw Fischer en de heer Hanegraaff en van de zijde van GS hebben we de afmelding gekregen van de heer Van Caldenberg. Ik denk dat ik hier wel mag zeggen dat dat in dit geval met goede redenen is, daar hij op 1 december wederom vader geworden is van dochter Charlotte.

Ik heet ook iedereen van harte welkom op de publieke tribune, net als de mensen die via de digitale snelweg de vergadering volgen en wederom de vertegenwoordiging van de pers. Fijn dat u er vandaag ook weer bij bent. Er is vandaag ook een fotograaf aanwezig voor agendapunt 2, te weten de installatie van drie burgercommissieleden. Daarvoor zal de fotograaf zich ook op de vloer begeven. Bij de opening van de vergadering van vandaag is een quorum vereist. De griffier en ik hebben voorafgaand aan de opening aan de hand van de presentielijst geconstateerd dat hieraan is voldaan. Er worden moties vreemd aan de orde van de dag ingediend. Dat is zo. Dat zijn er vier, als ik het nog steeds goed heb. Ja. Die worden aan het eind van de vergadering toegevoegd. Mocht een van u bij een onderwerp een hoofdelijke stemming wensen, dan gaan we beginnen bij de heer Franssen, de heer Raimond Franssen. Dat gaat volgens mij allemaal goedkomen. Hij is nog verstopt, maar dat komt goed. Er is een conceptagenda aan u voorgelegd. Ik wil daar een kleine wijziging in aanbrengen. Dat heeft te maken met het agendapunt – dan moet ik het even goed zeggen – dat nu 8.1 is geworden. Dan weet u dat. Dat is het Statenvoorstel of het actualiseren van diverse regelingen en verordeningen. De heer Wetemans heeft aangegeven daar toch even kort het woord over te willen voeren. Daarom is hij van de hamerstukken afgehaald en is het het eerste behandelpunt. Ik neem aan dat we de conceptagenda verder kunnen vaststellen. Dat is het geval. Dan gaan we nu over tot de installatie van de nieuwe burgercommissieleden.

1 Installatie burgercommissieleden

De voorzitter: Dan gaan we nu over tot de installatie van nieuwe burgercommissieleden. De nieuwe burgercommissieleden zijn mevrouw Huids voor de fractie van het CDA, mevrouw Abeling voor de fractie van de PVV en de heer Ubbink voor de fractie van de SP. Ik verzoek de bodes de nieuw te installeren burgercommissieleden naar de microfoon te begeleiden. Aan de orde is de beëdiging of het afleggen van de verklaring en belofte overeenkomstig artikel 14 van de Provinciewet. Daartoe leggen alle nieuw te benoemen Statenleden en burgercommissieleden in handen van de voorzitter de in artikel 14 van de Provinciewet voorgeschreven eed respectievelijk verklaring en belofte af. Mevrouw Huids en mevrouw Abeling hebben aangegeven de eed af te leggen. De heer Ubbink heeft aangegeven de verklaring en belofte af te leggen. Ik zal zo meteen de tekst van de eed en direct daarna de verklaring en belofte voorlezen bij de interruptiemicrofoon. Als ik dat gedaan heb, stapt u naar voren en zegt u 'Zo waarlijk helpe mij God almachtig!' en als u de verklaring en belofte aflegt 'Dat verklaar en belooft ik'. De eed. 'Ik zweer dat ik, om tot Burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als Burgercommissielid naar eer en geweten zal vervullen.' De verklaring en belofte luidt: 'Ik verklaar dat ik, om tot burgercommissielid benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en belooft dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgercommissielid naar eer en geweten zal vervullen.' Mevrouw Huids.

Mevrouw Huids (CDA): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Abeling.

Mevrouw Abeling (PVV): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ubbink.

De heer Ubbink (SP): Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dan mag ik u alle drie als eerste van harte feliciteren met deze zeer eervolle functie. Ik wens u vooral heel veel plezier. Van harte gefeliciteerd. Ik schors de vergadering, zodat u ook kunt feliciteren.

[SCHORSING]

2 Spreekrecht externen

-

3 Vragenuur

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 4, het vragenuur. Er is een verzoek tot het stellen van mondelinge vragen ingediend, namelijk door statenlid Vaessen namens de fractie van D66 inzake het Memorandum of Understanding tussen Deutsche Bahn en Eurostar inzake een treinverbinding tussen Duitsland en Londen. Het verzoek tot het stellen van mondelinge vragen is door mij beoordeeld conform het Reglement van Orde. Ik heb dit verzoek gehonoreerd. De vragensteller wordt zoals gebruikelijk als eerste de gelegenheid gegeven om vragen te stellen. Daarna zal de Gedeputeerde de vragen beantwoorden. Als er dan nog vragen zijn vanuit uw Staten, dan is er de gelegenheid voor het stellen van één vraag. De heer Vaessen, aan u het woord.

De heer Vaessen (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Afgelopen week werd bekend dat Deutsche Bahn en Eurostar een Memorandum of Understanding hebben gesloten om toe te werken naar een directe treinverbinding tussen Duitsland en Londen. In het persbericht van zowel de Britse regering als van Deutsche Bahn worden reistijden genoemd waaruit duidelijk blijkt dat die verbinding wordt beoogd over de as Brussel-Liège-Aken-Keulen-Frankfurt. Daarmee loopt die internationale verbinding dwars door Euregio Maas-Rijn, onze euregio met 4,2 miljoen inwoners ruim, met ook een sterke economische kennis en grensoverschrijdende oriëntatie. Voor Limburg is een optimale internationale bereikbaarheid van groot strategisch belang als vestigingsfactor voor onze economie, onze arbeidsmarkt en kennisinstellingen en zeker voor ambities op het gebied van internationale wetenschap. In dat kader noem ik natuurlijk expliciet het grootste project van deze euregio: de Einstein Telescope. Daarvoor is een goede internationale bereikbaarheid ook een randvoorwaarde. We moeten daarin ook wel realistisch zijn. Vanwege noodzakelijke grens- en veiligheidscontroles voor het Verenigd Koninkrijk zijn stops op deze verbinding ook niet zomaar te realiseren. Ze vragen ingrijpende en kostbare aanpassingen rond en op stations. D66 is daarbij niet principieel voor het realiseren van één stop of voor het realiseren van meerdere stops in de euregio, maar wat voor ons wel vooropstaat is dat reizigers uit de Euregio Maas-Rijn daadwerkelijk rechtstreeks gebruik moeten kunnen gaan maken van deze verbinding met Londen. Daarom vinden we het van belang dat de Euregio Maas-Rijn hier als één geheel met één goed onderbouwd verhaal optrekt richting de betrokken vervoerders en overheden. Als zou blijken dat de inzet op één sterke stop realistischer en kansrijker is dan de inzet op meerdere, dan is het nog belangrijker dat die keuze in goed euregionaal overleg tot stand komt. Dan houden we de neuzen dezelfde kant op en vergroten we ook de gezamenlijke kans op succes. Daarom vind ik het ook nu niet wenselijk om dit dossier pas te agenderen in de volgende EGTS-vergadering van de euregio, want die is pas voor juni gepland. Dan zijn de partijen die dit Memorandum of Understanding hebben getekend al een half jaar verder. Ik ga ervan uit dat zij niet op de handen gaan zitten in de tussentijd. Wat mij betreft betekent dit dat Limburg hier nu een agenderende rol moet pakken en ook niet moet afwachten. Vanuit die gedachte heb ik de volgende vragen aan het College. De eerste vraag. Is het College

zelf al bekend met het nieuws over het Memorandum of Understanding tussen Deutsche Bahn en Eurostar over een toekomstige directe verbinding tussen Duitsland en Londen? De tweede vraag. Ziet het College net als D66 in deze ontwikkeling ook een kans en een strategisch belang voor de internationale bereikbaarheid van de Euregio Maas-Rijn? De derde vraag. Deelt het College de opvatting dat een goede internationale bereikbaarheid over een hogesnelheidsspoor een belangrijke vestigingsfactor is in het algemeen en in het bijzonder in relatie tot de ambitie om internationale topwetenschapsprojecten als de Einstein Telescope naar onze regio te halen? De vierde vraag. Ziet het College kansen als de Euregio Maas-Rijn hier als geheel gezamenlijk in optrekt, met een goed onderbouwd verhaal naar de betrokken vervoerders en overheden? De vijfde vraag. Deelt het College de opvatting dat het met het oog op het daadwerkelijk realiseren van die rechtstreekse aansluiting van groot belang is dat hiervoor in euregionaal verband zorgvuldig wordt samengewerkt en afgestemd, zodat de gezamenlijke kans op succes zo groot mogelijk wordt? En de laatste vraag. Is het College dan bereid om hierin niet af te wachten, maar juist samen met de euregionale partners een agenderende en initiërende rol te pakken en te verkennen wat in dit verband de meest kansrijke inzet kan zijn en welke rol Limburg daarin concreet kan en wil spelen? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Kuntzelaers.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. Aangezien de iPad is vastgelopen, lees ik het voor van mijn telefoon. Misschien moeten we ChatGPT de volgende keer gewoon vragen wat de antwoorden zijn. Nee. Voorzitter, goede vragen en een alertheid van de heer Vaessen als het gaat om de activiteiten aan de andere kant van de grens. De korte samenvatting zou zijn: ik kan op alle vragen met 'ja' antwoorden. Ik denk dat dat ook wat verdieping verdient. Bij dat Memorandum of Understanding, dat getekend is, is het namelijk nog niet helemaal duidelijk of Luik en/of Aken een stop gaan worden. De zoektocht daarnaar omarmen we. Het liefst zouden we natuurlijk graag zien dat in beide plaatsen wordt gestopt. Of dat kansrijk is, dat zullen we met elkaar moeten bezien. Maar het is voor de regio natuurlijk fantastisch als de samenwerking tussen DB en Eurostar zo wordt vormgegeven dat we hier in de regio die aansluiting kunnen gaan ervaren. Wij zien dit als College wel als een lobbyactiviteit van de hele Euregio Maas-Rijn. Dit is een collectieve effort, waar we met zijn allen achter moeten staan om te kijken of we een van de stops kunnen realiseren, of misschien zelfs beide stops. In die context staan we dan ook positief ten opzichte van de vragen en ook de vraag die u aan ons stelt om hiermee aan de slag te gaan. Wij willen graag deze vraag vooruitbrengen in de Euregio Maas-Rijn om met zijn allen te kijken of die stop mogelijk is of dat meerdere stops mogelijk zijn, om daarmee het resultaat voor deze regio te beklinken. Dat is de inzet van het College. Ik hoop dat dat voor de heer Vaessen voldoende is om vrolijk naar huis te gaan vandaag.

De voorzitter: De heer Vaessen heeft toch een vervolgvraag. Hij wil nog iets blijer naar huis gaan, denk ik.

De heer Vaessen (D66): Dat ligt aan de rest van de vergadering, hoe vrolijk we allemaal naar huis gaan. Dank voor deze antwoorden. Mijn inzet is ook gericht op: laat het vanuit Limburg komen, omdat wij in dit geval geen deelbelang hebben. Het zijn die twee stations die daar liggen, dus wij zijn een mooie neutrale speler binnen die euregio om het als eerste op te brengen.

De voorzitter: Ja, voorzitter, ik denk dat mijnheer Vaessen daar helemaal gelijk in heeft. Aan Belgisch-Waalse zijde is er natuurlijk het welgemeend eigenbelang om in Luik dit te laten eindigen, aan de Duitse zijde om het in Aken te laten landen en het is in ons belang dat er überhaupt één versie komt. Dus laat ons de kartrekker zijn. Mochten ze allebei zo graag willen dat ze er ook allebei de portemonnee voor willen trekken, dan is dat helemaal mooi. Maar wij zullen daar het initiatief toe nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dus we zullen daar ook gebruik van maken binnen onze mogelijkheden in de euregio. Daar zit ik zelf in, dus ik heb goed geluisterd naar de opdracht van de Gedeputeerde. Ik kijk even of er nog anderen zijn die een vraag aan de vragensteller of de Gedeputeerde hebben op dit punt. Dat is niet het geval.

4 Notulen

De voorzitter: Daarmee komen we bij agendapunt 5. De Provinciale Staten wordt gevraagd de notulen van de Statenvergaderingen van 31 oktober 2025 en 7 november 2025 ongewijzigd vast te stellen. Ik neem aan dat we dat kunnen doen. Dat is het geval.

5 Voorraadagenda

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 6, de voorraadagenda. Provinciale Staten wordt voorgesteld de voorraadagenda ongewijzigd vast te stellen. Ik constateer dat we dat kunnen doen. Daarmee is die vastgesteld.

6 HAMERSTUKKEN

7.1 G-25-027 Statenvoorstel inzake overhevelen middelen uit de Programmareserve 'Regio Deal (5e en 6e tranche)' naar de Programmabegroting 2026, brief GS van 28-10-2025 (GS DOC-00840668)

De voorzitter: Dan komen we bij de hamerstukken. Agendapunt 7.1, G-25-027 Statenvoorstel inzake overhevelen middelen uit de Programmareserve 'Regio Deal (5^e en 6^e tranche)' naar de Programmabegroting 2026, met de brief GS van 28 oktober 2025. Ik neem aan dat we dat kunnen vaststellen. Dat is conform.

7.2 G-25-025 Statenvoorstel inzake Legesverordening 2026, brief GS van 28-10-2025 (GS DOC-00838121)

De voorzitter: 7.2, G-25-025 Statenvoorstel inzake Legesverordening 2026, met de brief van GS van 28 oktober 2025. Dit wordt conform vastgesteld.

7.3 G-25-022 Statenvoorstel inzake kenbaar maken wensen en bedenkingen verstrekken financiering aan het Limburg Vroege Fase Fonds 2025, brief GS van 28-10-2025 (GS DOC-00828504)

De voorzitter: 7.3, G-25-022 Statenvoorstel inzake kenbaar maken wensen en bedenkingen verstrekken financiering aan het Limburg Vroege Fase Fonds 2025, met de brief van GS van 28 oktober 2025. Dit wordt conform vastgesteld.

7.4 G-25-023 Statenvoorstel inzake kenbaar maken wensen en bedenkingen verlenging fondstermijn Chemelot Ventures, brief GS van 28-10-2025 (GS DOC-00829202)

De voorzitter: 7.4. Zeg ik dat goed? Ja. G-25-023 Statenvoorstel inzake kenbaar maken wensen en bedenkingen verlenging fondstermijn Chemelot Ventures, met de brief van GS van 28 oktober 2025. Ook dit wordt conform vastgesteld.

7.5 GEWIJZIGD P-25-010 Statenvoorstel Controlecommissie inzake Controleprotocol Accountantscontrole 2025, brief 01-12-2025 (PS DOC-00858597)

De voorzitter: 7.5, GEWIJZIGD P-25-010 Statenvoorstel Controlecommissie inzake Controleprotocol Accountantscontrole 2025, met de brief van 1 december 2025. Ook daartoe wordt conform besloten.

7.6 P-25-011 Statenvoorstel Controlemissie inzake benoeming voorzitter bestuur ZRK, brief 02-12-2025 (PS DOC-00859093)

De voorzitter: 7.6, P-25-011 Statenvoorstel Controlemissie inzake benoeming voorzitter bestuur Zuidelijke Rekenkamer, met de brief van 2 december 2025. Ook dat is conform vastgesteld.

7 BEHANDELSTUKKEN

8.1 P-25-008 Statenvoorstel actualiseren diverse reglementen en verordeningen, brief 26-11-2025 (PS DOC-00856570)

De voorzitter: Daarmee komen we bij de behandelstukken. Zoals bij de inleiding al aangegeven beginnen we met P-25-008 Statenvoorstel actualiseren diverse reglementen en verordeningen, met de brief van 26 november 2025. Het woord is aan de heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Voorzitter, voor ons ligt een hele trits reglementen met aanpassingen en verduidelijkingen. Ik wil de belangrijkste even nalopen. Het is goed dat begripsbepalingen zijn opgenomen voor een aantal begrippen. Het zou nog beter zijn als voor alle begrippen een begripsbepaling wordt opgenomen. Het is goed dat er nu een formele procedure is voor het inzien van de stukken van besloten vergaderingen. Jammer dat niet geregeld is dat Statenleden van alle fracties commissievergaderingen mogen bijwonen. Ik heb begrepen dat onlangs een Statenlid het besloten gedeelte van de Presidiumvergadering bijvoorbeeld niet mocht bijwonen. Apart. Jammer dat niet geregeld is dat besluiten die voor alle fracties belangrijk zijn, bijvoorbeeld die genomen worden in het besloten Presidiumgedeelte, met alle fracties gecommuniceerd worden. Misschien dat daar nog iets aan gedaan kan worden. Het is goed dat agendapunten uit besloten Presidiumvergaderingen niet meer op het allerlaatste moment bekend worden gemaakt. Althans, ten dele. Spoedeisende voorstellen kunnen nog steeds op het allerlaatste moment of soms zelfs tijdens de zitting aan de agenda van de Statenvergadering worden toegevoegd. Voorzitter, ik ga ervan uit dat u de fracties die niet aan het Presidium deelnemen nog steeds waarschuwt als zo iets gebeurt. In artikel 28, lid 4, wordt onder meer bepaald dat de aankondiging van moties plaatsvindt in de Presidiumvergadering. Dit lijkt me lastig voor fracties die geen lid zijn van het Presidium. Waarschijnlijk zijn er meer artikelen in het RvO die nooit aangepast zijn aan de huidige realiteit. En dan met betrekking tot de Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning Provincie Limburg 2021, artikel 9, lid 6, over verantwoording en controle. Ik citeer: 'De door het Presidium vastgestelde bedragen als bedoeld in het vorige lid worden in het totaaloverzicht over een kalenderjaar gepubliceerd op de provinciale website, met ingang van het kalenderjaar 2010. Daarbij worden ook de meer gespecificeerde verantwoordingen per fractie gepubliceerd.' Dat artikel is gewijzigd. De toelichting zegt dat er in de praktijk geen gespecificeerde verantwoording per fractie wordt gepubliceerd. Dat vind ik een beetje apart. Dit is ooit vastgesteld, maar het is dus nooit daadwerkelijk geëffectueerd. Misschien kunt u daar een toelichting op geven, voorzitter. Dan als laatste, ook in de categorie handhaven. In het vorige artikel werd inderdaad niet gehandhaafd op iets wat in het Reglement van Orde stond. Het afgelopen jaar zijn in deze Staten een paar personen benoemd, aangewezen per acclamatie. In het Reglement van Orde staat dat als het over personen gaat altijd schriftelijk gestemd wordt, zonder uitzondering. Een enkele Provincie heeft in hun RvO staan dat ook per acclamatie iemand benoemd kan worden. Limburg echter niet. Ik kan me niet herinneren dat er een ordevoorstel is geweest om het aanwijzen/benoemen per acclamatie tijdens de betreffende vergadering een geldige benoemingswijze te laten worden. Hoe zit dat precies, voorzitter? Tot zover.

De voorzitter: Ik schors de vergadering even voor één minuut.

[SCHORSING]

Voorzitterswissel

De vicevoorzitter: Ik heropen de vergadering en dan zal de Gouverneur de vragen beantwoorden.

Gouverneur Roemer: Ja, ik kan eigenlijk heel kort zijn. Ik zie ook geen voorstellen komen. Iedereen is uitgenodigd, vooraf via de Griffie, om te reageren op alle reglementen en verordeningen. Daar heeft u geen gebruik van gemaakt. Dat is uw goed recht. U mag hier vragen stellen. Dat is ook uw goed recht. Maar het is aan het Presidium om af te spreken hoe u met elkaar om wil gaan. Het is ook aan het Presidium om daar voorstellen voor te doen. Het is aan uw Staten om de reglementen en de verordeningen vast te stellen. Dat heeft u in het verleden gedaan. Nu ligt het weer voor. Ik heb ook geen wijzigingsvoorstellen gekregen om het anders te doen, dus ik handel naar bewind van zaken.

De vicevoorzitter: Dat roept een nadere vraag op bij de heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Ja, het is mij niet duidelijk welke vraag u nu beantwoordt, voorzitter.

Gouverneur Roemer: Eigenlijk geen, want ik ga geen vragen beantwoorden. Als u een wijziging wilt hebben van een reglement of van een verordening, dan had u dat vandaag hier kunnen amenderen.

De heer Wetemans (oos limburg): Ik heb niet gevraagd om ...

De vicevoorzitter: De heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Ik heb niet gevraagd om een wijziging. Ik heb twee vragen gesteld. Eén vraag is: waarom is er geen specifieke verantwoording afgelegd over de bestede fractiegelden? Blijkbaar is dat sinds 2010 opgenomen in het RvO. Omdat het nooit geëffectueerd is blijkbaar, wordt het nu afgeschaft. Het is zo iets als: iedereen rijdt door rood licht, dus dan stoppen we maar met het beboeten van door rood licht rijders.

De vicevoorzitter: Het Presidium heeft besloten om de boel zo voor te leggen aan de Staten zoals het nu is voorgelegd. Daar kunnen de Staten over besluiten. Als iemand in de Staten een amendement wenst of het op een andere manier wil, dan kan dat, maar om nu hier te gaan beoordelen puntje voor puntje of we het op deze manier hadden moeten voorleggen, lijkt me wat ver gaan.

Gouverneur Roemer: Voorzitter, op de vraag die rechtstreeks gesteld is heb ik nu geen antwoord. Ik stel voor dat ik daar schriftelijk op reageer.

De heer Wetemans (oos limburg): Dan nog de tweede vraag: in ons Reglement van Orde staat dat er over personen altijd schriftelijk gestemd wordt. Er zijn een paar mensen benoemd dit jaar. Dat is per acclamatie gegaan. Sommige Provincies hebben in hun RvO staan dat per acclamatie benoemd mag worden, maar Limburg heeft dat niet. Ik heb ook geen ordevoorstel gehoord waarmee per acclamatie benoemen als geldige benoemingswijze gebruikt zou kunnen worden. Hoe zit dat precies, voorzitter?

Gouverneur Roemer: Dat het zo in het Reglement van Orde staat klopt. Daar heeft u gelijk in. Ik kan mij uit pragmatisch oogpunt voorstellen dat als er één persoon in kwestie is en iedereen unaniem zegt dat het kan, dat daar destijds zo voor gekozen is. U heeft strikt genomen gelijk: als het Reglement van Orde volledig uitgevoerd moet worden, moet dat in zo'n geval altijd schriftelijk zijn. Anders kunnen we altijd nog eens een keer met een voorstel komen om in bijzondere gevallen acclamatie wel toe te staan. Daar kan ik het met het Presidium over hebben.

De vicevoorzitter: Het stond in het Statenvoorstel. Het voorstel waar u op wijst, daarin werd voorgelegd om bij acclamatie in te stemmen met. Niemand heeft toen een ordevoorstel ingediend om dat niet te doen.

De heer Wetemans (oos limburg): Ik wil daar verder geen lange discussie over voeren, maar ik neem aan dat het Reglement van Orde voorgaat. Dat is het Reglement van Orde. Als er in een Statenvoorstel iets staat over acclamatie, dan behoort dat niet tot het Reglement van Orde. Het is inderdaad zo dat het altijd nog een keer in het Reglement opgenomen kan worden. Maar wat betekent het voor de benoemingen die niet conform het Reglement zijn gedaan? Heeft dat enige betekenis?

De vicevoorzitter: Nee. Het Statenvoorstel is gewoon op een juiste manier aangenomen. Het stond er op die manier in. De Staten heeft daartoe in meerderheid besloten. Als wij hier vandaag op wat voor punt dan ook in meerderheid besluiten om af te wijken van ons eigen Reglement van Orde, dan kunnen we dat besluiten.

Gouverneur Roemer: Als antwoord op uw vraag: nee, ik ben niet van plan om eerder genomen besluiten uit het verleden die mogelijk bij acclamatie zijn aangenomen terug te draaien.

De heer Wetemans (oos limburg): Dat was mijn vraag niet. De vraag was: wat betekent het voor benoemingen die niet conform het Reglement van Orde gedaan zijn?

Gouverneur Roemer: Dat die wat mij betreft gewoon blijven staan.

De vicevoorzitter: Mijnheer Wetemans, die zijn ook gewoon conform het voorliggende voorstel gedaan. Dan is dus ook gewoon conform besloten. Dan is er ook geen enkele reden om daarop terug te komen.

Voorzitterswissel

De voorzitter: Dan zijn we aan het einde gekomen van de beraadslaging over agendapunt 8.1. Er moet nu wel formeel gestemd worden, dus ik nodig u allen uit om achter het juiste stemkastje te gaan zitten en even te kijken of er collegae zijn die nog onderweg zijn naar de zaal. De heer Ijpelaar. De heer Bloi. Kijk. De heer Vaessen had een goede reden. De heer Wetemans.

De heer Wetemans (oos limburg): Ja, een stemverklaring, voorzitter. Hoewel goede verbeteringen aangebracht zijn in het Reglement van Orde, moet het hele Reglement van Orde en moeten alle andere regelingen nu weer goedgekeurd worden, maar er staan natuurlijk zaken in die wij niet goed vinden. Daarom moeten we helaas tegen stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Aan de orde is agendapunt 8.1, P-25-008 Statenvoorstel actualiseren diverse regelingen en verordeningen. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Het voorstel is aangenomen met 40 voor en 4 tegen.

8.2 G-25-026 Statenvoorstel inzake Grondwaterheffingsverordening Limburg 2026, brief GS van 28-10-2025

De voorzitter: Aan de orde is agendapunt 8.2, G-25-026 Statenvoorstel inzake Grondwaterheffingsverordening Limburg 2026. Conform het spreektijdenoverzicht geef ik als eerste het woord aan mevrouw Wesseling namens D66.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Tijdens de commissievergadering heeft D66 al uitgesproken dat wij een beleidsarme grondwaterheffingsverordening niet langer verdedigbaar vinden in deze tijd. Waterbeschikbaarheid en verdroging behoren tot de meest urgente opgaven van onze Provincie en toch ligt hier opnieuw een voorstel dat alleen indexeert, zonder richting, zonder keuzes en zonder concreet bestedingsdoel. Vandaag willen we dan ook één vraag centraal stellen: hoe kan het dat andere Provincies

wel vooruitkomen terwijl Limburg telkens weer zegt dat we moeten wachten op het zoetwaterconvenant? Het verschil is duidelijk: Noord-Brabant heeft het beleid inmiddels zo aangepast dat zij ongeveer € 8 miljoen per jaar ophalen uit de grondwaterheffing, gekoppeld aan een robuustere waterbeschikbaarheid en maatregelen tegen verdroging. In Limburg blijven de opbrengsten steken op € 1,3 miljoen, met nauwelijks een beleidsmatige koppeling. Vorig jaar kregen we van de Zuidelijke Rekenkamer een duidelijke wake-up call. De Rekenkamer zei: Limburg is te afwachtend, handelt te weinig proactief en gebruikt provinciale instrumenten, waaronder de grondwaterheffing onvoldoende om de drinkwatervoorziening en waterbeschikbaarheid te beschermen. De Rekenkamer verwees, net als D66, naar Brabant als voorbeeld, want Brabant laat zien dat het wel kan, terwijl Limburg jaar op jaar te weinig ambitie toont. Ja, voorzitter, D66 is zich ervan bewust dat niets zo gemakkelijk is als exact de werkwijze van Brabant te kopiëren en te plakken, maar daarvoor hebben we nou juist een heel goede ambtelijke organisatie, die met voorstellen kan komen en die GS vervolgens aan ons voor kan leggen. Het is niet de taak van Provinciale Staten zelf om met beleidsrijke voorstellen te komen. Daar hebben wij een College voor. Wij doen dan ook een beroep op dat College om met goede stukken te komen. We vinden het dan ook zorgelijk dat het College ook nu geen toezegging wilde doen om volgend jaar wel met een beleidsrijk voorstel te komen. Daarom roepen we het College daar nogmaals toe op, want D66 wil voorkomen dat we jaar op jaar in herhaling zullen vallen met structureel tekortkomend beleid. Indien het College dit niet kan toezeggen, zullen we dan ook tegen dit voorstel gaan stemmen. Hierover ook nog een aantal vragen. Welke juridische, bestuurlijke of financiële belemmeringen zouden in Limburg bestaan die in andere Provincies niet bestaan? En als die er niet zijn, waarom wordt dan toch steeds gezegd dat niets kan totdat het zoetwaterconvenant is afgerond? Waarom kan Brabant al jaren doelen formuleren, middelen inzetten en beleid uitvoeren op basis van de grondwaterheffing, terwijl Limburg uitsluitend indexeert? Zij hadden toch ook geen zoetwaterconvenant, maar gewoon waterbeleid? Dat hebben wij toch ook? Wat doen zij wel wat wij niet durven of wat wij niet willen? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Wesseling. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Waajen namens het CDA. Niet? Mijnheer Nijenhuis namens de fractie van de BBB.

De heer Nijenhuis (BBB): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, dank voor het duidelijke voorstel en de zorgvuldige onderbouwing. Onze fractie ziet, anders dan D66, dat consistent wordt gewerkt aan een toekomstbestendig watersysteem en waardeert de transparantie waarmee dit dossier wordt behandeld. Het voorliggende voorstel is beleidsneutraal en beperkt zich terecht tot een inflatiecorrectie. Zolang het Convenant Zoetwater nog in afronding is, is het verstandig geen beleidswijzigingen door te voeren die vooruitlopen op afspraken die we binnenkort gezamenlijk vastleggen. De Gedeputeerde heeft in de commissie aangegeven dat het convenant begin volgend jaar, uiterlijk in maart, gereed zal zijn en ondertekend kan worden. Dat geeft richting en houvast voor een volgende stap. Voor de BBB is het daarbij essentieel dat extra heffingsopbrengsten alleen kunnen worden overwogen wanneer er een concreet onderbouwd bestedingsdoel ligt. Het mag geen exercitie worden van 'geld zoekt een doel'. Het doel moet eerst helder zijn, waarna passende instrumenten en middelen worden bepaald. Zodra het convenant is vastgesteld ... Ik hecht eraan om te zeggen dat het een convenant is tussen een veelheid aan partijen, wellicht – als ik het goed gelezen heb – zelfs een dertigtal partijen. Dan is het ook begrijpelijk dat dat de nodige zorgvuldigheid vereist. De discussie over eventuele beleidswijzigingen in de heffing, zoals vrijstelling of tarifiering, integraal en zorgvuldig, moet worden gevoerd, gebaseerd op gezamenlijke opgaven, een duidelijke koers en een duidelijke keuze. Voorzitter, onze fractie kan instemmen met het voorliggende voorstel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijenhuis. Dan geef ik het woord aan mevrouw Boven namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Hebben jullie het gezien? Kijk. Anders wordt het zo. Goed. Geachte voorzitter. Twee onderwerpen komen al voor het derde jaar terug als het gaat over de

grondwaterheffingsverordening. Dat zijn de uitzonderingspositie voor berekening en dat maar geen extra verdrogingsmaatregelen in gang worden gezet. In de toelichting zijn de eerdere argumenten voor de uitzonderingspositie voor berekening herijkt. Het is goed om te zien dat de onderbouwing nu feitelijk is. We lezen in de herijking dat de uitzonderingspositie voor berekening in feite niet meer onderbouwd kan worden. Een van de beginselen van behoorlijk bestuur is een gelijke behandeling. Het is daarom vanzelfsprekend dat voor berekening vanaf volgend jaar dezelfde heffing gaat gelden als voor de andere gebruikers van grondwater. Is dat een correcte aanname? Wat betreft de heffingsvrije voet zou ik voor het beleid willen meegeven dat het economische of het marketingprincipe is dat als de prijs nul is, de vraag vaak oneindig wordt. Bovendien wordt het steeds urgenter om zuinig met grondwater te zijn. De Partij voor de Dieren is daarom een voorstander van handhaving van de huidige lage vrijstellingsdrempel. Dan de verdrogingsmaatregelen en de verrekening in de grondwaterheffingsverordening. Er is de Partij voor de Dieren veel aan gelegen dat verdroging wordt tegengegaan, dat de drinkvoorraad op orde blijft en dat de vervuiling van ons zoet water substantieel afneemt. De Gedeputeerde heeft in de commissie aangegeven dat het afsluiten van het zoetwaterconvenant langer duurt dan gewild en dat alleen na veel aandringen van zijn kant het convenant nog voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt ondertekend. Op welke punten zit de weerstand van de andere partijen, als de Gedeputeerde zo heeft moeten praten? Zou dat alsnog tot uitstel van ondertekening kunnen leiden? Dit vooral met het vooruitzicht dat er al snel in 2026 nieuwe gemeentebesturen zijn en dat dat waarschijnlijk tot nog meer vertraging zal leiden. Uit dit convenant zullen maatregelen voortvloeien die kosten met zich meebrengen. Heeft de Gedeputeerde al in beeld waar deze kosten uit gefinancierd kunnen worden? In welke budgetten is dan nog financieringsruimte aanwezig? Als we in de volgende grondwaterheffingsverordening de maatregelen willen meenemen in de heffing, wanneer moet dan duidelijk zijn welke maatregelen genomen gaan worden? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Boven. Dan geef ik nu het woord aan de heer Nijskens namens de fractie van de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Volgens mij heb ik ook een ding nodig, maar dat maakt niet uit. Voorzitter, zoals de vorige sprekers al aangaven, hebben we het hier voor de derde keer over. In tegenstelling tot de eerste twee keer is er nu eigenlijk een goed argument waarom het nu nog niet in een beleidsrijke verordening voorligt. In de commissie en ook vorig jaar hebben we een soortgelijk debat gevoerd. Mijn fractie is van mening dat als je een belasting met een doel oplegt, het doel en de belasting met elkaar in overeenstemming moeten zijn. In de commissie heb ik proberen uit te leggen wanneer bijvoorbeeld WML meer water gaat onttrekken, meer grondwater gaat onttrekken. Dat is op het moment dat Maaswater niet voldoende beschikbaar is, niet van voldoende kwaliteit of niet van voldoende hoeveelheid. Het tweede punt is dat D66 en Brabant droogtebestrijding willen realiseren met de grondwaterheffing. Dan moet er wel een link zitten tussen het onttrekken van grondwater en droogte. Wij zien die link niet, in ieder geval niet overal. Om een voorbeeld te geven: als een agrarisch bedrijf zijn gewassen beregent, bijvoorbeeld met 3 keer 20 mm per vierkante meter, dan is dat slechts een heel klein gedeelte van de jaarlijkse regenval die op datzelfde perceel valt. In het verleden heb ik ook wel ooit gezegd: als je grondwaterbelasting gaat heffen in verband met droogte, dan moet je mensen met grond ook belonen voor de regen die op hun grond valt. Iedereen kijkt dan heel raar op. Dan denk ik: hoezo? Je kunt ook afwateren en het water rechtstreeks naar de zee sturen. Dus kortom, wij wachten juist heel graag dat zoetwaterconvenant af en we vragen aan het College om er oog voor te hebben dat wat daaruit komt ... Dat dan de link tussen lokale onttrekking van water en de droogte die ter plekke of elders ontstaat ook wetenschappelijk gelegd is. We kennen D66 als een partij van de wetenschap en ik verwacht ook dat D66 dan zo'n wetenschappelijke bevinding wil aanhoren.

De voorzitter: Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja, dank u, voorzitter. U heeft dit verhaal al eens een keer eerder verteld. U weet ook dat grondwater of water ook onder de grond heel verschillend stroomt. Dus water dat bij

iemand valt, blijft niet op diezelfde plek zitten. Het is ook zo dat op het moment dat grondwater opgepompt wordt uit een ander perceel, het grondwater op een andere plek naar die plek, als die lager ligt, gaat verdwijnen. Hoe wilt u daar dan rekening mee houden?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel, voorzitter. Dat is eigenlijk precies mijn punt. WML heeft putten van 200 meter diep. Boeren hebben vaak putten van 50 of 60 meter diep, altijd meer dan 20 meter diep. Op het moment dat je tijdens een droge periode water onttrekt op 20 of 60 of 80 meter diepte, dan heeft dat bovengronds geen enkel effect, anders dan dat je water juist op de bodem brengt, waardoor gewassen kunnen blijven groeien. Wat u suggereert is dat dat bovengronds effect heeft. Als je droogte wil bestrijden, dan moet je een regendans doen en zorgen dat het meer regent, want droogte komt door regen en niet door onttrekking van grondwater op grote dieptes.

De voorzitter: Ik zie allemaal beelden voor me, mijnheer Nijskens. U heeft geen suggestie voor zo'n dansje?

De heer Nijskens (VVD): Nee, nee. Ik ben niet zo ritmisch, maar het idee spreekt me wel aan.

De voorzitter: Dan laten we het hier maar bij. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ik denk dat het goed is als ... Wat u zegt is volgens mij niet waar, maar ik ga hier geen inhoudelijke discussie voeren. Ik denk dat het goed is als daar een keer een reactie van GS op komt, over hoe dit werkelijk in zijn werk gaat.

De voorzitter: Dat was niet echt een vraag, maar u mag reageren.

De heer Nijskens (VVD): Ja, ik wil daar graag op reageren. Dat was ook juist mijn oproep aan GS, dat voor het sluiten van het convenant – want anders zit je er weer aan vast – dat ook duidelijk moet zijn. Dan wil ik mij daar ook graag bij neerleggen. Ik heb ook in de commissie richting D66 gezegd dat ik de doelen die D66 wil bereiken wel onderschrijf, maar dat ik het middel niet vind kloppen, omdat je een beperkte groep aanslaat voor een probleem dat veel breder is dan waar de oorzaak gelegd wordt, die er naar mijn mening niet is. In het kader van de verordening van Noord-Brabant – in ieder geval, tot aan vandaag; vanaf 1 januari wordt dat anders – betalen maar 27 partijen grondwaterbelasting in de hele Provincie. Die betalen wel een hoge rekening. Er is een belastingvrije voet van 150.000 kuub. Dus alleen industriële onttrekkers en Brabant Water natuurlijk, die veel meer dan 150.000 kuub onttrekt, betalen grondwaterheffing. Kennelijk vinden die dat geen probleem, omdat het bedrag relatief klein is. € 8 miljoen klinkt als veel, maar per kuub is het evengoed weinig. Als je echt een verdrogende Provincie hebt – Noord-Brabant heeft nog meer zandgrond dan Limburg – dan heb je veel meer geld nodig. Dan moet je dus op een andere manier droogte proberen te bestrijden. Dat doen we ook. De systematiek zit ook in het LOS. Bij natuurherstelmaatregelen is bijna altijd water een punt waarnaar gekeken wordt en waaraan gewerkt wordt. Dat moet je dus met een andere financiering doen dan met grondwaterheffing.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Ja, de heer Nijskens noemde D66 natuurlijk een aantal keer in zijn bijdrage. Daar wil ik toch heel even op reageren. Net als de heer Nijskens prijs ook ik D66, omdat wij ons graag op de wetenschap baseren. Het is heel mooi dat we dat allebei zo zien. Dat is ook precies wat ik zou vragen van een toekomstig voorstel. Kijk naar wat er in de praktijk gebeurt en verbind dat vervolgens aan concreet beleid. Dat is wat ik hier zo erg in mis. Vandaar ook mijn vraag aan het College. Ik verwacht ook niet van de heer Nijskens dat hij die zal beantwoorden. Welke juridische belemmeringen hebben wij nou om die wetenschap te koppelen aan een beleidsrijk voorstel? Dus wij zien niet waarom Provincie Brabant dit wel

wetenschappelijk en juridisch kloppend kan onderbouwen en het ons in Limburg maar niet lukt en dat enkel en alleen middels een zoetwaterconvenant zou lukken. Dus dat is vooral ook mijn oproep. Volgens mij hebben we daar vooral heel veel antwoorden van het College op nodig.

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, we zitten niet eens zo ver uit elkaar. Het voorstel geeft juist aan waarom het nu nog niet kan. Voor mij had het helemaal niet gehoeven, dus dat we alleen de monitoring doen vanuit de heffing en dat we met andere middelen het probleem aanvechten. Het stuk gaat er juist over. Wij kunnen nu of wij willen ... Ik moet misschien zeggen: we willen nu die juridische en wetenschappelijke duidelijkheid nog niet geven, omdat dat andere traject loopt. Ik ben heel benieuwd hoe het College daarop gaat reageren. Mijn partij blijft bij het punt: je moet een bestemmingsheffing opleggen terwijl ... Als je de middelen naar een ander doel schuift, moet dat verband er eenduidig zijn. Anders moet je naar een andere financieringsbron zoeken.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Nou, misschien toch nog een poging om die verbinding met de VVD wat extra te leggen. Wat D66 ook juist in de bijdrage heeft proberen te benoemen is: wij zijn zelf niet van plan om met allerlei wetenschappelijke onderzoeken te komen om vervolgens een heel nieuw voorstel te schrijven. Dat vinden wij echt een taak voor GS. Vorig jaar vroegen wij al: kan het College toezeggen om volgend jaar wel met een beleidsrijk voorstel te komen? Daar zou dan ook de wetenschappelijke onderbouwing in moeten zitten. Inmiddels weten we dat het gaat lukken om voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart komend jaar het zoetwaterconvenant op tafel te leggen. Dan zou ik heel graag nu wel die garantie willen hebben dat wij volgend jaar wel een beleidsrijk voorstel gaan krijgen en dat we wel die middelen die we kunnen ophalen met onze grondwaterheffing ook gaan inzetten voor de doelen die we hebben. Deelt de VVD die ambitie voor Limburg met D66?

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Niet op het punt van de grondwaterheffing. Ik wil niet vooruitlopen op wat daaruit komt. Wij delen wel de mening van D66 dat droogte een probleem is. Ik heb ook aangegeven dat naar onze mening droogte vooral een probleem is door een gebrek aan neerslag en niet zozeer een-op-een te koppelen is aan een lokale onttrekking. In overeenstemming met wat mevrouw Boven zegt: een lokale onttrekking heeft elders effect. Dus je kunt dat nooit een-op-een koppelen. Je kunt ook nooit alle droogteproblemen in één jaar of in één heffingsperiode, weet ik wat, oplossen. Daarom wil ik juist zoeken naar een andere financieringsbron dan die belasting. Zoals we het nu geregeld hebben is het heel simpel: monitoring kost zoveel, we verwachten dat zoveel kuub onttrokken wordt en daar rolt een tarief uit.

De voorzitter: Dank u wel. U was volgens mij ook klaar met uw betoog, hè?

De heer Nijskens (VVD): Ja.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijskens. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Dank u wel, voorzitter. Ja, dit onderwerp is ook al uitvoerig besproken in de commissie. Ik zou er toch nog even een aantal dingen op willen zetten, te beginnen met de inbreng van D66. Toch even uw betoog ... We hebben het daar in de commissie ook uitvoerig over gehad, zeg ik tegen mevrouw Wesseling. U zegt: beleidsarm, dat vind ik niet verdedigbaar. Waarom lopen we als Limburg achter? Die stelling, dat we als Limburg achter zouden lopen, klopt gewoon niet. Onlangs nog hebben we een bestuurslid van de Unie van Waterschappen en de directeur Waterkwaliteit van het Ministerie van IenW,

die ook tevens voorzitter is van het Bestuurlijk Platform Zoetwater, dat gaat over de zoetwateropgave in Nederland ... Juist Brabant en Limburg samen lopen voorop. De zandregio's lopen op het gebied van zoetwaterbeschikbaarheid en de aanpak daarvan voorop binnen Nederland. Als je ziet wat er binnen laag Nederland aan de hand is op het gebied van zoetwaterbeschikbaarheid, dan heeft men te maken met heel andere uitdagingen. Dan gaat het over verzilting en dat soort zaken. Maar juist vanuit het feit dat we hier traditioneel al droge regio's hebben, lopen wij voorop in deze aanpak binnen Nederland. Dus het beeld dat wordt geschetst, als 'Limburg bungelt ergens onderaan', klopt gewoon feitelijk echt niet. Ik heb meer dan genoeg voorbeelden om dat ook richting u te kunnen onderbouwen. Dat wou ik hier toch ook even rechtzetten. Ook als je ziet wat we als Provincie doen al op dit moment; ik heb dat ook in de commissie genoemd. Het Deltaprogramma Zoetwater, binnen DHZ fase 2. Als Provincie zetten we daar nog een keer € 20 miljoen weg. De SPUK Natuur. Mijnheer Nijskens noemde het al. Allerlei natuurherstelmaatregelen, waar ook juist zoetwaterbeschikbaarheid in terugkomt. Onlangs, in november, hebben we nog een subsidie van meer dan € 10 miljoen aan Waterschap Limburg verleend, juist op dit thema. Kortom, er gebeurt echt een hele hoop. Desalniettemin hebben wij gezegd dat we voor de gemeenteraadsverkiezingen ook dat convenant over zoetwaterbeschikbaarheid willen sluiten, omdat we ook vinden dat er nog zeker een opgave is. Dan kom ik bij uw vraag. 'De Gedeputeerde wil geen beleidsrijk voorstel toezeggen.' Ik wil u dat wel toezeggen. Ik heb al gezegd: er komt volgend jaar een beleidsrijk voorstel, maar – dat hoorde ik u net eigenlijk in de interruptie richting de heer Nijskens ook aangeven – u stelt een beleidsrijk voorstel gelijk aan een voorstel waar een tariefverhoging in zit. Dat ga ik nu niet toezeggen. Het zou ook zomaar kunnen, eigenlijk in het verlengde ook van de vragen die de heer Nijskens stelde, dat wij volgend jaar onderbouwd vanuit de maatregelen die we hebben afgesproken in het convenant tot de conclusie komen dat voor een goede uitvoering daarvan en voor het halen van de doelen je niet het tarief van de grondwaterheffing hoeft te verhogen, omdat inderdaad dat qua opbrengsten zeer beperkt is en je veel beter ook vanuit andere programma's ... Dat was ook de vraag die mevrouw Boven stelde: waaruit zou je dan die maatregelen kunnen financieren? Bijvoorbeeld uit de SPUK Natuur, waar primair collega Faassen voor aan de lat staat, maar waarbij ook juist vanuit natuurherstel zoetwaterbeschikbaarheid heel belangrijk is. Dat gaat over de volgende fase van het Deltaprogramma Hoge Zandgronden, waarbij we nu bezig zijn met de voorbereiding van fase 3. Dat kan ook gaan over maatregelen die we treffen in het kader van het programma WRL, Waterveiligheid en Ruimte Limburg. Waterveiligheidsmaatregelen gaan niet alleen over het zo snel mogelijk afvoeren van water dat potentieel te veel is, maar ook over: hoe houd je dat in droge regio's vast? Kortom, u ontvangt volgend jaar van het College zeker een beleidsrijk voorstel, maar ik ga u niet toezeggen dat daar per definitie een verhoging van het tarief in zit, omdat dat het middel tot doel verklaren zou zijn en dat willen wij niet doen.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. De ZRK stelde dus ook dat wij onze instrumenten, waaronder de grondwaterheffing, onvoldoende benutten. Mijn vraag aan het College is: waarom zou het College andere instrumenten wel willen benutten, maar deze grondwaterheffingsverordening als instrument zijnde niet?

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: U heeft mij niet horen zeggen dat wij dat niet willen benutten. Ik heb u alleen gezegd: ik ga u niet toezeggen dat we hem zullen benutten. Wij zullen de breedheid aan instrumenten die ons ter beschikking staan wegen en dat zult u in een beleidsrijk voorstel volgend jaar van ons krijgen. Dat beleidsrijke voorstel gaat u krijgen. Daarin worden alle mogelijkheden overwogen. Maar ik ga u niet toezeggen dat daar de ene of de andere mogelijkheid sowieso in gaat staan of genomen gaat worden. Dat is vooruitlopen op iets wat ik nu nog niet weet.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Op welke manier heeft het College dan concreet invulling gegeven aan die aanbeveling van de ZRK. 'Gebruik al je beschikbare instrumenten, waaronder ook die grondwaterheffingsverordening.'

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Door precies het traject te lopen dat we nu aan het lopen zijn, namelijk richting een Convenant Zoetwater, waarbij we vervolgens een beleidsrijk voorstel aan PS, die daarover gaat, voor zullen leggen, waarin al die verschillende opties gewogen worden. Dan is het laatste woord uiteindelijk natuurlijk aan Provinciale Staten. Dus wij nemen de aanbevelingen van de ZRK zeker ter harte, maar ik ga die niet uitleggen als dat we zeker dit instrument moeten gebruiken. We moeten uiteindelijk het doel vooropstellen en dan het meest effectieve instrument om dat doel te halen toepassen. Het inzetten van een instrument is geen doel op zichzelf. In ieder geval niet voor ons College.

De voorzitter: Mevrouw Wesseling tot slot.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Nee, hiermee zijn we het helemaal eens: het instrument zelf gebruiken, an sich, zou niet voorop moeten staan, maar de doelen die we daarmee beogen. De vraag is wel: als wij € 7 miljoen op de plank zouden laten liggen door het niet benutten van onze grondwaterheffingsverordening, zijn we dan als Provincie wel ambitieus genoeg? De problemen die we zien zijn groot en volgens mij kunnen die elke euro gebruiken.

De voorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Dat klinkt logisch, maar toch is dat niet zo. Ik heb u ook in de commissie al proberen uit te leggen dat wij op dit moment de grootst mogelijke moeite hebben met alle partijen, dus niet alleen als Provincie, maar juist ook met gemeenten, samen met het waterschap, om de middelen die we al hebben binnen het Deltaprogramma Hoge Zandgronden effectief weggezet te krijgen. Het dan ertegenaan gooien van meer geld zorgt niet per definitie voor meer doelbereik. Dat doelbereik moet vooropstaan. Daar vinden we elkaar direct. Maar wat logisch lijkt, namelijk 'als we geld laten liggen, laten we ook doelbereik liggen' is niet zo. We moeten eerst nog maar eens een keer dat geld weggezet krijgen. Dan kom ik inderdaad op de techniek van de doelheffing die de grondwaterheffingsverordening is en de opbrengsten die je daarmee realiseert. Je moet dan wel een doel hebben waar je het aan besteed. Het doel kan niet zijn om een spaarpotje of iets dergelijks te creëren, terwijl je andere middelen nog niet eens uitgegeven hebt. Duidelijker kan ik het niet verwoorden, voorzitter. Daarmee denk ik ook dat ik in ieder geval recht heb gedaan aan de inbreng van mevrouw Wesseling en de vragen die zij daarin gesteld heeft. Van de heer Nijenhuis ... Dat lag grotendeels ook in lijn met het betoog dat ik hier net heb gehouden. Daar heb ik verder geen concrete vragen meer gehoord. Dat brengt me bij de vragen van mevrouw Boven. Dank in ieder geval dat u waardeert dat we de argumenten die voorheen gebruikt zijn voor de vrijstelling beter onderbouwd hebben. U concludeert daarmee wel dat die vrijstelling eigenlijk niet meer aan de orde is. Dat is een conclusie die u niet in het Statenvoorstel dat nu voorligt leest. Ik snap wel dat dat vanuit uw perspectief uw wens is. Tegelijkertijd, wij zullen alle argumenten voor een bepaalde vrijstelling, hoe hoog die dan ook is ... Die komen ook terug weer in een beleidsrijk voorstel. Maar ook daar is het College niet zo ver om te zeggen: dat gaat sowieso veranderen. Als we dat zouden zeggen, dan zou dit ook geen beleidsarm voorstel meer zijn. U vroeg ook waaruit we dan de maatregelen zouden moeten financieren. Ik heb daar net een aantal voorbeelden van genoemd, los van dat dus ook een verhoging van de heffing een mogelijkheid is. Maar we hebben ook allerlei andere regelingen, SPUK Natuur, DHZ, WRL, waar je dit soort maatregelen in mee zou kunnen nemen. Uw laatste vraag was volgens mij: wanneer kunnen we dat uitvoeringsprogramma dan verwachten? Iemand zei ook: is het gegarandeerd dat we dat voor de gemeenteraadsverkiezingen tekenen? Er zijn ook een aantal andere partijen die daar iets van moeten vinden, maar ik heb geen signalen om aan te nemen dat dat niet zo is. Direct daarna heb je dan ook met elkaar een aantal maatregelen die je wil nemen.

Dus volgend jaar, als we dit gaan bespreken, dan heeft u concreet zicht op in ieder geval een eerste versie van het uitvoeringsprogramma. Natuurlijk, een uitvoeringsprogramma maak je per jaar, dus dat zul je dan ook cyclisch terug moeten laten komen en per jaar bij moeten stellen. Maar dat heeft u volgend jaar dan goed in beeld als we het hierover gaan hebben. Ik denk dat ik daarmee alle vragen heb beantwoord, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan komen we bij de tweede termijn van uw Staten. Ik kijk even. Mevrouw Wesseling, aan u het woord.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. We begrijpen de beantwoording van het College, maar D66 wil juist heel graag oproepen tot ambitieus beleid, want onze opgaven zijn zo groot. We hopen dit dan ook terug te kunnen zien in het zoetwaterconvenant van volgend jaar en ook in de grondwaterheffingsverordening van volgend jaar.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Nijenhuis. Nee. Mevrouw Boven. Nee. De heer Nijskens. Niet. Een korte reactie van de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Theuns: Ondanks dat er geen concrete vraag meer was, wil ik toch even reageren op de hartenkreet die mevrouw Wesseling uit. Dit College staat voor ambitieus beleid op het gebied van droogtebestrijding en op het gebied van zoetwaterbeschikbaarheid. Ik weet dat dat ook de wens is van D66. Ik hoop dat u ook weet dat dit College en deze Gedeputeerde daar ook zijn eigen ambities in heeft en daar ook op wil leven. U gaat natuurlijk over uw eigen afweging, maar ik zou het jammer vinden als u uiteindelijk tegen dit voorstel zou stemmen, juist ook omdat we zulke grote stappen zetten op het gebied van dat beleid. Dat toch even als hartenkreet vanuit mijzelf, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee zijn we aan het eind van de beraadslaging en gaan we over tot stemming over agendapunt 8.2, G-25-026 Statenvoorstel inzake Grondwaterheffingsverordening Limburg 2026. Ik schors heel even zodat een paar mensen nog heel erg snel, net zoals mijnheer Sol, naar binnen kunnen rennen.

[SCHORSING]

De voorzitter: De heer Driessen verwacht ik nog. We kunnen ondertussen van de gelegenheid gebruik maken om een stemverklaring aan te horen van mevrouw Wesseling. Tenminste, ik ga ervan uit dat het een stemverklaring is.

Mevrouw Wesseling (D66): Dank, voorzitter. Ja, wij nemen de hartenkreet van het College ook ter harte, en wij zullen voor het voorstel stemmen. Maar als wij volgend jaar de Grondwaterheffingsverordening weer onvoldoende zien en weer een onbenut instrumentarium zien, zullen we dan tegenstemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik stel voor dat we toch gewoon gaan stemmen. Dat betekent dat we nu met 43 mensen aanwezig zijn. De stemming over G-25-026 Statenvoorstel Grondwaterheffingsverordening Limburg 2026. Stemming is geopend. Ik mis nog één stem, als het goed is. Dan klopt het, dan hebben wij 42 stemmen uitgebracht. De stemming is gesloten. Het voorstel is aangenomen, met 40 voor en 2 tegen.

8.3 G-25-028 Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpregeling Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving, brief GS van 4-11-2025 (GS DOC-00843921)

De voorzitter: Aan de orde is agendapunt 8.3, G-25-028 het Statenvoorstel inzake Zienswijze ontwerpregeling Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving, en de brief van GS

van 4 november 2025. En conform het spreektijdenoverzicht geef ik als eerste het woord aan mevrouw Waajen. Niet? Mevrouw Kuiper, namens de SP.

Mevrouw Kuiper (SP): Dank u wel, voorzitter. We bespreken vandaag de ontwerpregeling van de Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving, oftewel GR UNO – een belangrijke stap richting de wettelijke verankering van de NDFF. We hebben een paar opmerkingen daarover. Allereerst, de democratische controle. We dragen een uitvoerende taak over aan een organisatie op afstand. Hoe blijven Provinciale Staten dan echt aan het stuur? Welke concrete momenten houden wij om bij te sturen, behalve de begroting? En kan GS toezeggen dat elke taakuitbreiding van de GR UNO altijd eerst bij de Staten komt? Het tweede punt: regionale belangen. Limburg heeft unieke natuurwaarden en grensproblematiek. Hoe wordt geborgd dat regionale prioriteiten niet verdwijnen in landelijke uniformiteit? En houdt Limburg voldoende invloed op het bestuur van de GR UNO? Tot slot de datakwaliteit en openbaarheid. Hoe wordt de kwaliteit van data gegarandeerd? Komt er een onafhankelijke audit? Hoe voorkomen we dat openbaarheid van de NDFF-data leidt tot risico's voor kwetsbare soorten? Voorzitter, we zijn positief over een sterke, openbare NDFF, maar we willen wel zeker weten dat het democratisch, financieel en inhoudelijk goed geborgd is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Kuiper. Geef ik het woord aan mevrouw Koopman, namens de VVD.

Mevrouw Koopman (VVD): Dank u wel, voorzitter. Collega-Statenvolledigheidscommissieleden, in de commissievergadering heeft de VVD twee zienswijzen ingediend, en daarop volgde een mededeling portefeuillehouder over de zienswijzen die geuit waren in de commissie. En deze mededeling bood wat de VVD betreft nog niet de gewenste duidelijkheid. Het betreft ten eerste de uittreedbepalingen. Anders dan bij de meeste Gemeenschappelijke Regelingen zijn de kosten gekoppeld aan het aantal deelnemers en het werk dat voor die deelnemers gedaan moet worden. Dan is het uittreedgeld gekoppeld aan de aangegane overeenkomsten en frictiekosten ten gevolge van uittreden door een of meerdere uittreeders. En bij GR UNO is dat echter niet het geval, want de kosten die blijven nagenoeg gelijk en moeten in het vervolg door minder deelnemers gedragen worden. En hoewel het denkbeeldig lijkt, zou de laatste overblijvende deelnemer alle kosten dragen, en kunnen de gebruikers kosteloos gebruik blijven maken van de diensten. Het zou dus lucratief kunnen zijn voor een of meerdere deelnemers om uit te treden. En het tweede punt wat we aanhaalden gaat over de uitbreiding van taken, en de rol van PS daarbij. Uitsluitend zienswijze over de begroting is dan naar onze mening onvoldoende. De taak is dan immers al toegevoegd. De naam van de GR UNO doet al vermoeden dat er meer uitvoeringstaken aan deze Gemeenschappelijke Regeling worden toegevoegd. En bij nieuwe taken is het niet vanzelfsprekend dat de huidige afgesproken verdeling van de kosten steeds gelijk zal zijn. Met andere woorden, PS moet wat de VVD betreft vóórdat er taken aan de GR UNO worden toegevoegd in positie worden gebracht om daar iets van te vinden. Ik geloof dat ik nu het dictum mag doen van het amendement. En dat wordt mede ingediend door 50PLUS en de BBB. 'Aan het gewijzigde ontwerpbesluit GR UNO-25-028 zienswijzeprocedure oprichting Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving (GR UNO) de volgende zienswijzen toe te voegen. Artikel 17 van de Ontwerpregeling GR UNO is niet volledig. Omdat de kosten van de taak van de Gemeenschappelijke Regeling niet wijzigt leidt het uittreden altijd tot meerkosten voor de overgebleven deelnemers. Daarmee zou het lucratief kunnen zijn voor een of meerdere van de deelnemers om uit te treden. Artikel 3 lid 5 van de Ontwerpregeling GR UNO is niet volledig, omdat de rol van PS zowel in artikel 3 en 4 niet geborgd is. Nu kunnen de Provincies taken toevoegen aan deze Gemeenschappelijke Regeling zonder vooraf PS in de gelegenheid te stellen tot het indienen van zienswijzen. Uit de beantwoording blijkt dat PS dit alleen kan bij de ontwerpbegroting van de Gemeenschappelijke Regeling. De taak is dan al toegevoegd.' En gaat over tot de orde van de dag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman. Dan geef ik nu het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, dat was iets sneller dan gedacht, dus ik zal het even vanaf een iPad moeten doen. Mevrouw Kuiper, ik begin eerst bij uw zorgen te beantwoorden. En er zijn een aantal, die worden volgens mij ondervangen door het amendement wat de VVD heeft ingediend, vandaag. Daar kom ik later op terug. U vraagt: hoe blijven we als PS aan het stuur? Welke momenten hebben we, behalve in de begroting? We hebben op dit moment, zoals het nu voorzien is, inderdaad alleen via de begroting in PS sturing daarop. Buiten het feit dat wij natuurlijk en ikzelf ook in het IPO zit, zowel in de BAC Landelijk Gebied waar dit soort dingen voorbij komen. Dus ja, daar hebben we invloed. Maar jullie als PS in principe niet, alleen via de begroting. Dus dat is een terechte opmerking. En daar is ook het amendement wat de VVD heeft voorbereid in voorzien. Hetzelfde geldt eigenlijk voor de uitbreiding van de taken, dat gaat alleen via de ontwerpbegroting. Dus nogmaals, ik begrijp ook de ongerustheid, als ik erover nadenk. En als ik de antwoorden zie vanuit IPO deze week naar aanleiding van de opmerking die vanuit de VVD gekomen is, ja dan gaat dat toch een heel stuk uit van vertrouwen en met elkaar overleggen. Ja goed, en ik begrijp natuurlijk, en ik vind het ook heel creatief om te denken van: ja, als er tien uittreden blijven er twee over, de rest hebben de data voor niks. Ja, ik krijg terug van IPO: zo zijn we niet met elkaar getrouwd, dan gaan we met elkaar in overleg. En natuur in het algemeen is een opgave van ons allemaal. Ja goed, vertrouwen is goed, controle is beter, denk ik dan maar. Dus daar kan ik jullie in volgen. Hoe houden we geborgd dat regionale prioriteiten niet verdwijnen? Ja, eigenlijk hetzelfde: het is open databeleid, maar wij als Provincie maken een onderdeel van IPO en BIJ12 uit. Dus dat is in algemene zin. Dan nog even: hoe zit dat met de openheid van met name de kwetsbare soorten, NDFF? Ja, daarin is voorzien. We schatten nu dat er een 1.200 soorten zijn die dermate gevoelig zijn dat die niet publiek toegankelijk zijn. Dus het is wel een open data-source, maar dat geldt niet voor alle soorten. Die soorten waar zeker actuele informatie over beschikbaar is, daar wordt prudent mee omgegaan om daar ... Als we daar de orchideeën in Zuid-Limburg zien, en we maken die bekend via het NDFF, dan staat daar honderd man een foto te maken. Dus dat willen we niet. Dus dat is in die zin geborgd. Terugkomende op: de gewijzigde zienswijzeprocedure hebben we gehad. Die is ook behandeld in de commissie. Er zijn vier zienswijzen op ingediend. Er zijn er twee vanuit GS, en een vanuit de PVV, en een vanuit de VVD. Daar is antwoord op gegeven naar aanleiding van de vragen. En voorzitter, daarop is het amendement 206 ontstaan. En zoals gezegd, ik vind het zelfs... Aan de andere kant denk ik bij mezelf: ja, waarom zijn we daar zelf niet op gekomen? Dus ik snap wat u zegt, en ik kan u daar dan ook in volgen. De antwoorden vanuit IPO zijn: we doen dit gemeenschappelijk. Maar zoals gezegd, ik denk dat dit een goede borging kan zijn. Maar het zijn, nogmaals, zienswijzen die we met zijn allen indienen. Dit voorstel komt nog een keer terug in PS, in het voorjaar, volgens mij in januari. Dus ja, wij kunnen de zienswijze indienen. Ik kan het dan ook oordeel Staten laten. Dus ik begrijp de, hoe zal ik het zeggen, ongerustheid is misschien niet het goede woord, maar de zekerheid die jullie willen hebben als Staten begrijp ik. Dus ik kan jullie daarin volgen. Dus, voorzitter.

De voorzitter: Dus, oordeel Staten.

Gedeputeerde Faassen: Volgens mij had ik dat gezegd: oordeel Staten.

De voorzitter: Jazeker.

Gedeputeerde Faassen: Amendement 206, nog even.

De voorzitter: Ja. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn van mevrouw Kuiper? Mevrouw Koopman? Nee? Dan zijn we aan het einde van de beraadslaging van dit agendapunt. En gaan wij over tot stemming. De heer Franssen, mis ik nog. We zijn nu met 43. Mocht de heer Franssen nog op tijd zijn, dan worden dat er 44. Maar ik stel toch voor dat wij gaan stemmen. We gaan stemmen. Allereerst stemmen we over het gewijzigd amendement 206, Uitbreiding Zienswijzebrief inzake Gemeenschappelijke Regeling Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving, van mevrouw Koopman c.s.. De stemming is geopend. De stemming is gesloten. Het amendement is aangenomen, met 30 stemmen voor en 13 tegen. Gaan we nu stemmen over het geamendeerde Statenvoorstel inzake Zienswijze Ontwerpregeling Gemeenschappelijke Regeling

Uitvoeringstaken Natuur en Omgeving, G-25-028. Stemming is geopend. Nog twee, nog een. Ja, de stemming is gesloten. Dit geamendeerd voorstel is unaniem aangenomen. De Gedeputeerde liet mij nog even weten dat verdere behandeling gepland staat nu in het najaar van volgend jaar. Dus niet het voorjaar, maar het najaar. Dat u dat even allemaal weet.

8 Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Dan zijn we aangekomen bij het agendapunt: de moties vreemd. En als eerste aan de orde: motie vreemd door de heer Blijlevens, Van beschermde bever tot onbeschermde burger. Het woord is aan de heer Blijlevens.

De heer Blijlevens (JA21): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, naar aanleiding van het agenderingsverzoek van JA21 over de beverproblematiek en de discussie die we daarover gezien en gehoord hebben, deze motie. Elke Limburger Telt. Ik weet niet of we de bever ook tot de Limburger moeten rekenen, maar wij hebben als politiek wel besloten dat dat beest beschermd is. En in onze ogen laten wij daarmee, niet alle burgers maar de burgers die daar last van hebben een beetje in de kou staan. Daar wou ik het wat betreft de... bij laten. Dan lees ik nog even voor wat onze bedoeling is. 'Binnen het IPO te pleiten voor een verkenning naar een landelijke regeling of vangnet voor particuliere faunaschade, waarbij ook de juridische, financiële en praktische haalbaarheid wordt onderzocht. De mogelijkheid te verkennen van een gezamenlijke interprovinciale schadevoorziening of schadeverzekeringsconstructie voor particulieren. En Provinciale Staten over de voortgang hiervan aan het eind van Q2 2026 te informeren.' Dat was hem.

De voorzitter: Dat heet kort en krachtig. Dank u wel, mijnheer Blijlevens. Geef ik het woord aan de Gedeputeerde. Eerst GS, daarna de vragen – per persoon één.

Gedeputeerde Faassen: Ja voorzitter, daar sta ik weer. De beesten in onze provincie houden de gemoederen altijd bezig, op verschillende manieren. En ik wil eigenlijk beginnen om te zeggen: we hebben die commissievergadering gehad, de spreker gehad, zijn emotionele betoog. Ik begrijp dat de VVD ook nog een keer op bezoek is geweest, in Weert. En voor jullie info: ik heb inmiddels vier keer met de wethouder gesproken voor de commissievergadering. Ik heb, ik denk inmiddels vijf keer met het waterschap overlegd. Ik heb maandagmorgen weer overleg voor het waterschap. Overleg van hoe we dit probleem kunnen tackelen, want daar gaat het in feite om. De vraag die hier ligt is wat mij betreft: symptoombestrijding door mensen een schadevergoeding te willen toekomen. Ik begrijp dat. In de motie, daar staat met letterlijke woorden: zoals de bever. Dat impliceert dat we het ook over andere dieren gaan hebben. En dan kan ik jullie een scala van dieren noemen die mogelijk schade toebrengen. Dat begint van een huismuis tot een rat tot een steenmarter tot een vos. Ik kan jullie nog een hele serie van dieren noemen die mogelijk schade kunnen toebrengen aan een particulier. En ik denk dat het niet de goede methode is om dit op deze manier nu te gaan doen. En waarom? Laat ik maar even zeggen, ik denk dat om het te onderzoeken je al de verwachting schept dat het eventueel mogelijk is een particulier een schadevergoeding te doen laten toekomen. Ik snap het, ik vind het ook sympathiek, en ik begrijp het ook. Ik heb in de commissie ook gezegd: wij zijn als overheid niet verantwoordelijk. We *zijn* niet verantwoordelijk, maar ik voel me wel verantwoordelijk. En dat is ook zo. En dat is ook de reden dat ik wil aangeven – en dat is eigenlijk het tweede deel van mijn betoog, als het mag – dat wij met het waterschap samen, want dat zijn degenen die expert hebben, aan de voorkant willen komen van dit probleem. Wij willen gaan kijken, daar zijn we mee bezig door de motie van de BBB die we gehad hebben, om het aantal bevers in Limburg in beeld te brengen. Oorspronkelijk zouden het er 500 zijn, toen 1.200, de één zegt 2.500. Ik weet het niet; dat gaan we nu binnenkort horen, hoeveel het er zijn. En dan kunnen we ook beoordelen of er zoveel plek in Limburg is voor die bevers. Want die bevers breiden zich uit, daar waar ze zich happy voelen. Maar daar moeten we aan de voorkant komen. Dus we moeten, ik denk het dier respecteren; het is een beschermde diersoort. Maar we moeten wel kijken: wat is als samenleving draagbaar. Het moet in verhouding zijn. En die vraag stel ik mezelf ook. Als ik kijk naar de schade bij het waterschap, dat is echt enorm. Nogmaals, het dier hoeft niet weg, maar we moeten het wel op

een of andere manier beheersbaar houden. En dat is het streven wat ik op dit moment nastreef. Niet een schadevergoeding. Dus ik wil dat ook echt ontraden, omdat we dan naar mijn gevoel de doos van Pandora openen: wat komt er dan nog meer op ons af. We wekken de illusie dat we dat kunnen gaan doen. Als je alleen al kijkt naar taxaties op dit gebied om dat al in beeld te brengen, ik zie dat niet als de route. Ik denk dat we meer moeten kijken: hoe kunnen we effectief voorkomen dat we dit soort schades krijgen, in onze samenleving.

De voorzitter: Uw betoog is daarmee klaar?

Gedeputeerde Faassen: Ja, mijn betoog is...

De voorzitter: Nee, want we handelen eerst het hele betoog af. En dan is voor iedereen één vervolgvraag mogelijk.

Gedeputeerde Faassen: Oké. Mijn betoog is af.

De voorzitter: De heer Blijlevens, één vraag voor u.

De heer Blijlevens (JA21): Ik snap helemaal uw antwoord, en daar ben ik het ook helemaal mee eens. En dit gaat ook niet over veldmuisjes of mollen, of dat soort dingen. Maar meer over, laat ik zeggen, de dieren die wij als beschermd hebben bestempeld, en daarmee een bepaald recht geven. En daarmee iemand die daar last van heeft in moeilijkheden brengen, een ander recht ontnemen. En voor de boer, voor de ondernemer, voor het spoor zijn er wel allemaal regelingen. Alleen voor die particulier, en in dit geval voor die bever niet. Dus geen muisjes en geen marmotjes. O ja, die is ook beschermd.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ja, de das is er ook zo een. Dus er zijn nog meer dieren, die zijn we ook aan het tellen om te kijken. En wat u zegt, het recht. Het is altijd heel flauw om te zeggen, maar dit is bij Europese wet geregeld; het is een beschermde diersoort. Dat hebben we niet voor niks gedaan met zijn allen, denk ik dan. We kunnen het ermee eens zijn of niet, maar dat is een besluit wat we met zijn allen genomen hebben. Dus dat recht van het dier is vrij krachtig. En als we nu zien dat de schades enorm zijn – bijvoorbeeld het waterschap wat enorme schade heeft, die krijgen die niet vergoed. Dat betalen wij met zijn allen, via onze waterschapslasten. Dus ja, ik ben me daarvan bewust. Maar om het te onderzoeken: ja, waar begin je en waar hou je op, dat is mijn vraag. Dus ik zie dat op dit moment: laten we eerst kijken of we aan de voorkant kunnen komen, voordat we hier überhaupt aan beginnen. Dat is mijn stelling.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Franssen.

De heer Franssen (BBB): Dank u, voorzitter. Voorzitter, in Nederland kiezen wij ervoor om bepaalde soorten te herintroduceren. Daar wordt vergunning voor afgegeven. Mijn betoog in deze motie is dan ook, van: op het moment dat wij ervoor gaan kiezen om een dier te herintroduceren – zoals bijvoorbeeld de bever, zoals de otter, maar er zijn ook andere – dan moet er toch ook aan het begin nagedacht worden van: wat als deze soort een bepaalde populatiegrootte bereikt? Het kan toch niet zomaar zijn: we gooien ergens iets in, en we zien wel waar het schip gaat stranden? U zegt: oké, wij willen geen valse hoop kweken voor de burger, als wij bijvoorbeeld een bepaalde schadevergoeding gaan onderzoeken. Maar je moet ook geen valse hoop kweken in het begin van het traject. En dat is onze, BBB's visie op deze motie dan, van: laten we alsjeblieft gaan kijken op het moment dat er vergunningen afgegeven worden om te herintroduceren, laten we ook de vervolgstappen pakken. En niet maar stap A en B zetten, en roepen 'walhalla, we gaan hem herintroduceren'. Maar laten we ook kijken: wat zijn de gevolgen als het dier zich zo goed gaat ontwikkelen zoals de bever, zoals de otter? Wat gaat er dan gebeuren? Waar hebben we nog een noodrem? We hebben

net de <onverstaanbaar> gezien. Wij zijn aan het zoeken naar een bepaalde vorm van: waar kunnen we nog invloed oefenen als er excessen gebeuren. Voor dit geldt hetzelfde. En inderdaad, meten is weten: ga kijken hoeveel bevers er zijn, ga kijken hoeveel schade er is. Leg dat naast elkaar, en: wat kan er gedoogd worden dan. Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Ik hoor niet een concrete vraag, Maar ik denk dat de Gedeputeerde wel wil reageren.

De heer Franssen (BBB): Via de voorzitter, zou u dat in overweging willen nemen? En alsjeblieft meenemen naar het IPO, om daar een gezond plan onder te kunnen leggen? Dank u, voorzitter.

De voorzitter: Dat is een concrete vraag. Dank u wel, meneer Franssen.

Gedeputeerde Faassen: Ja nogmaals, ik heb begrip voor het betoog wat mijnheer Franssen eigenlijk kort en bondig zegt: bezint eer ge begint. Dus ja, dat begrijp ik. En niet alleen binnen IPO, ik ben ook, en dat heb ik ook met het waterschap al besloten, om naar de staatssecretaris te gaan die hierover gaat. Met een ander dier ben ik al eens naar Brussel geweest – want Brussel legt ons die verplichting op – om te kijken: als we dat met z'n allen vinden, ook waar de kosten dan gedekt worden. Dus ik snap uw betoog. En ja, over iets wat geweest is kan ik niet meer oordelen. En dat we prudent moeten omgaan met dieren die we uitzetten: ik was op zich niet van plan nog meer dieren uit te zetten. Ik denk dat ik er voldoende in mijn portefeuille heb om me druk over te maken. Dus dat is op dit moment niet aan de orde. Mocht het aan de orde zijn, zullen we daar zeer prudent mee omgaan, kan ik u zeggen. Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Gedeputeerde Faassen, via u voorzitter: hoe ziet u een rol voor de AV IPO-leden? En hoe ziet u het onder de aandacht brengen daarbij, bij de taxatie zonder tegemoetkoming, om een dataverzameling aan te gaan? En het meenemen van een schadedrempel?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ik hoor de vraag. Het is een serieus antwoord natuurlijk: het staat jullie vrij als PS-leden via de AV IPO met vragen te komen hierover, en die te stellen aan het bestuur. Ik kan natuurlijk wel van mijn kant uit binnen de BAC Landelijk Gebied invloed proberen te nemen. En dat ga ik ook zeker doen. Het probleem is alleen – en dat is ook een beetje een antwoord in lijn van de vraag – om IPO dit te vragen. Dit speelt met name in de zuidelijke provincies Brabant en Limburg. Ja die andere, als we Noord-Holland hebben: die hebben hun ganzen, die hebben hun eigen problemen. Dus ik zie nog niet helemaal hoe we dit in IPO... Ik denk dat dat meer een Provinciale inzet moet zijn dan via IPO. Maar nogmaals, het staat uw weg vrij om via uw IPO-vertegenwoordigers in de AV IPO dit aan te kaarten.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Depondt?

Gedeputeerde Faassen: Voorzitter, zijn we coulant? Ja, we zijn coulant.

De voorzitter: Ja, u heeft een vraag. U had hem al gesteld; welke, is hij vergeten.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel. Nou, hoe ziet u het meenemen van een schadedrempel?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Faassen: Ik weet niet ... Dan zullen we eerst moeten vaststellen of er schade is. En wat voor drempel we dan hebben, daar hebben we nog niet over gesproken, dus ... Ik snap niet goed de relatie

tot de vraag. We gaan eerst praten over: willen we. Dat is pas de vraag die er ligt. En wat is uw vraag nu van een schadedrempel?

Mevrouw Koopman (VVD): Of u die kunt meenemen.

Gedeputeerde Faassen: Oké. Ja, dat is duidelijk. Ik dacht dat we het daarover gingen... Nee, helder. Ja.

De voorzitter: Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja dank u wel, voorzitter. Er ontstond even wat verwarring. Want ik heb eigenlijk een vraag aan de indiener. Kan dat nog? Ja, oké.

De voorzitter: Ik kijk even of er nog een vraag aan de Gedeputeerde is. Niemand een vraag aan de Gedeputeerde? Dan bent u bedankt. En dan wil ik de heer Blijlevens verzoeken om aan het woord komen. Maar u heeft het helemaal correct, zo kan het. Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja dank u wel, voorzitter. De indieners van deze motie willen het concrete probleem nu met de bever graag aankaarten. Dat gaf de heer Blijlevens hier net ook aan, dat hij eigenlijk niet bedoelde dat het ook om andere indieners ging. Maar in het dictum van de motie gaat het heel specifiek over faunaschade in algemene zin. Dus zou u kunnen toelichten waarom u dan voor deze formulering gekozen heeft, als u eigenlijk zo'n specifiek probleem aan wilt kaarten?

De voorzitter: De heer Blijlevens.

De heer Blijlevens (JA21): Misschien heb ik daar niet genoeg over nagedacht.

De voorzitter: Dat is een eerlijk antwoord. En ik wijs u er wel op dat de motie is zoals het in het dictum staat. U heeft al een vraag gesteld. Ja nee, het is één vraag. Leuk om de trukendoos te proberen. Anders krijg ik ruzie met mijnheer Wetemans dat ik het reglement van orde niet goed gelezen heb. En dat wil ik toch te allen tijde voorkomen. Daarmee komen wij tot stemming over deze motie. Ik heb het idee dat er een aantal stemverklaringen zijn. Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, aansluitend bij wat mevrouw Schuuring net zei: wij snappen het probleem wat zich nu concreet in Weert voordoet. Het heeft vrij extreme vormen aangenomen, daar. Dit gaat niet over een omgeknaagde boom of een omgeduwd hek. Is ook niet vergelijkbaar met doorgebeten kabels van een auto, of zelfs hele marternesten op een zolder. Wat ons betreft, als uw College samen met de gemeente Weert en wellicht het rijk of andere partijen voor die specifieke casus een oplossing wil verzinnen, heeft u daarvoor onze steun. Maar wij hopen dat dit soort extremiteiten een incident is. En we maken nooit beleid en regels op incidenten. En terecht wat mevrouw Schuuring ook zegt, het dictum gaat over een brede faunaregeling. En dat kan alles zijn, van de buxusmot tot het hert tot het wilde zwijn tot de gans, of wat dan ook. Daar is dus geen grens aan. Dus in die zin volgen wij het College, en zullen wij tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even wie ... Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, wij gaan ervan uit dat als deze motie wordt aangenomen, dat in de regeling en in het onderzoek die drempel wordt meegenomen. En het is nogal een verschil of je het hebt over een buxusmot of over een beverschade.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuurin (PvdA): Ja dank u wel, voorzitter. Een beetje in het vervolg van mijn vraag: omdat de motie inderdaad zo algemeen geformuleerd is, en wij echt wel een risico zien in kijken naar zo'n brede faunaschaderegeling zullen wij tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Wesseling.

Mevrouw Wesseling (D66): Wij volgen de redenering van het CDA. Wij zouden zelf ook liever inzetten op preventie dan alleen compensatie. En ook wij zullen daarom tegen deze motie stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Franssen. U bent even in verwarring gebracht, zie ik.

De heer Franssen (BBB): Voorzitter, deze motie, voor ons graag heel erg breed oppakken – zoals hij ook gebracht wordt in het dictum dan. En dan met nadruk inderdaad op de diverse faunasoorten, en probeer een verankering te krijgen in de wijziging faunastelsel, wat nu voorligt in de Tweede Kamer. En vandaar ook zeggen we: oké, wij hadden graag dit doorgezet via de Gedeputeerde richting IPO, richting Tweede Kamer, om er een goed geborgd stelsel onder te krijgen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. Heeft u een stemverklaring over uw eigen motie? Dat is een unicum.

De heer Blijlevens (JA21): Ik kom tot goede inzichten, vandaag. Met dank aan met name de PvdA. Ik denk dat we hem even moeten aanhouden.

De voorzitter: U bent de indiener, dus u gaat erover.

De heer Blijlevens (JA21): Ik hoor nu veel nee's.

De voorzitter: U bent de indiener.

De heer Blijlevens (JA21): Dan heb ik het hele kerstreces om er wat beters van te maken. En dan kom ik daar graag...

De voorzitter: U houdt uw motie aan. Motie 3274 is daarmee aangehouden. De heer Huizing.

De heer Huizing (BBB): Ja dank u, voorzitter. Toch even een punt van orde. 21 maart van dit jaar heb ik een motie vreemd ingediend. Die wilde ik aanhouden, en toen heb ik te verstaan gekregen dat dat niet kon met een motie vreemd, maar dat ik hem terug moest trekken. Ik vraag hier gewoon: dit is een motie... Ik vind het allemaal prima, inhoudelijk heb ik er niet zo veel over te melden, maar wat is nu...

De voorzitter: Met liefde en plezier kijk ik die casus eventjes terug. Een motie kan te allen tijde aangehouden worden.

De heer Huizing (BBB): Oké. Dat is me toen anders verteld, maar goed. Ik hoor het graag van u.

De voorzitter: Dan komen we er samen met u wel even op terug wat dan ... En ingetrokken moties kunnen altijd weer opnieuw worden ingediend, et cetera, et cetera, et cetera. Maar een motie kan te allen tijde aangehouden worden. En deze is zojuist aangehouden.

De heer Huizing (BBB): Maar ik hoor dan graag even over die specifieke casus van u terug.

De voorzitter: Daar vinden we elkaar vrij snel weer op. Mevrouw Jetten, punt van orde.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Voorzitter, geen punt van orde. Wij willen graag een schorsing, om de overige drie moties te bespreken, en ook even met de indiener door te nemen. Tien minuten.

De voorzitter: Nee hoor, dat kan. Er is een verzoek voor schorsing. Ik schors de vergadering tot 11:15 uur.

[SCHORSING]

De voorzitter: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is de motie vreemd, over de uitbreiding van het G-debat, motie 3275, met als eerste indiener de heer Van Bommel, namens de BBB. Aan hem het woord.

De heer Van Bommel (BBB): Dank u wel, voorzitter. Toen ik begon als Statenlid werd ik eigenlijk in mijn eerste periode al meteen gevraagd door een jongen uit Horst voorzitter, die mij uitnodigde om naar het G-debat te gaan. En ik wist totaal niet waar ik naartoe ging, maar ik denk: ach, waarom niet, het ligt langs de deur, ik ga erheen. Ik kwam daar de burgemeester van Horst tegen, en daar zat Jeroen langs. En Jeroen was daar toen de voorzitter van het G-debat van Horst aan de Maas. Daar zaten raadsleden bij. Daarbij zaten de mensen met een beperking, oftewel, tegenwoordig wordt gezegd: mensen met een uitdaging – dat vind ik trouwens ook een heel mooi woord. Die zaten daar te debatteren over stoeptegels, over het openbaar vervoer en ook over de soos waar ze de disco hadden. Prachtig debat werd daar gehouden, en ik werd er heel enthousiast van, voorzitter. Vervolgens werd ik uitgenodigd in meerdere plekken, zoals Peel en Maas – die werken daar met G-gesprekken. Natuurlijk mijn eigen Venray die ze heeft, maar ook Heerlen, Sittard-Geleen, Venlo hebben ook een soort van een G-debat. En daar werd ter plekke tijdens Horst gezegd: wat wij willen is naar Den Haag, en met Wilders om tafel. Dat was echt de letterlijke tekst die daar gezegd werd. Ik heb Jeroen geappt: er is nog een tussenlaag, en dat zijn wij. Misschien leuk om ook een keer bij ons langs te komen. Zo gezegd zo gedaan, voorzitter: ze zijn hier op bezoek geweest. En ook daar werd goed gesproken samen met onze Gedeputeerde Demollin, maar er werd ook vooral gesproken over hun problemen. En die raken ook hier bij ons in de Provincie. Hun wens was: een G-debat, Provinciaal. Het was nog nergens in heel Nederland gedaan, en dat moest hier in Limburg voor de eerste keer gebeuren. 28 november was de heuglijke dag, en waren al die gemeentes aanwezig. En met vijf bijeenkomsten daarvoor om het voor te bereiden, hebben we een fantastisch G-debat gehouden. Daar hebben ze zelf een motie gemaakt, door de wethouders van die gemeentes, en gevraagd aan GS om alle 31 gemeentes fanatiek te krijgen om het G-debat in onze provincie door te rollen. Maar die ene wens, die stond er nog, voorzitter. En dat was natuurlijk: we willen naar die Tweede Kamer toe, daar willen we ook spreken. Wij zijn er geweest met een delegatie. En daar kwamen we achter dat in die Tweede Kamer, en wij doen het beter, maar één persoon op dit moment is met een beperking. En dan vraag je je af: weten ze wel wat die doelgroep daar wil hebben? En, denken ze wel aan ons? Want wij willen niet dat jullie óver ons praten, wij willen hebben dat jullie mét ons praten. En onze Gouverneur zegt het heel vaak, in elke speech: er moet wat meer Limburgs naar de Tweede Kamer. Vandaar dat ik dacht: deze motie is nu heel mooi om hier te brengen, om toch een beetje meer goede dingen van Limburg naar die Tweede Kamer te brengen. En dat dachten er meerdere – met dank aan de VVD, LOKAAL-LIMBURG, oos limburg, 50PLUS, D66 en ook de SP, die doen mee indienen. En ik hoor links nu ook dat GroenLinks mee wil gaan doen. Nou, top. Ik zal het dictum even voorlezen, voorzitter. 'In contact te treden met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om het concept van een G-debat landelijk op te pakken, en aan te sporen om dit te delen met IPO en VNG zodat dit in alle overheidslagen aandacht kan krijgen. En Provinciale Staten vóór Q2 2026 te informeren over de voortgang.' Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Bommel. Geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel, voorzitter. Eind 2024 hebben we een eerste bijeenkomst hier gehad in de Statenzaal als voorbereiding op het G-debat wat mijnheer Van Bommel aanhaalde, voorzitter. En daar heb ik inderdaad al gemerkt dat deze mensen heel graag een bijdrage willen leveren aan de samenleving, en heel graag willen aangeven hoe dat ze graag willen meegenomen worden in de samenleving, maar ook

waar ze tegenaan lopen, en als we samen iets doen – zowel de overheid als deze groep mensen – hoe zij een optimale bijdrage kunnen leveren aan onze samenleving. We hebben toen afgesproken dat we een Provinciaal G-debat gaan organiseren. Dat is inderdaad 28 november geweest. Er waren meerdere mensen van G-debatten in Limburg. En ik moet zeggen, ik vind het ook een uiting van een responsieve overheid dat je ook voor deze mensen luistert, van: wat zijn de specifieke behoeften, en wat zou ik daarmee kunnen doen. En vanuit deze hoedanigheid wil ik deze motie oordeel Staten geven voorzitter, om te zien hoe wij kunnen kijken dat we ook anderen in het land de behoefte van deze mensen over kunnen brengen, zodat ze in hun beleid maken daar rekening mee kunnen houden. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Ik concludeer dat u dus oordeel Staten geeft.

Gedeputeerde Demollin: Ja, had ik gezegd: oordeel Staten.

De voorzitter: Dan kijk ik even of er vragen zijn. Ja. Aan de Gedeputeerde? Mijnheer Mülders.

De heer Mülders (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, u refereerde zojuist al aan het G-debat als Gedeputeerde. En laten we ook vooral hopen dat al die kandidaten die hier twee weken geleden hebben deelgenomen aan dat G-debat, dat we die straks ook over anderhalf jaar terugzien op al die verschillende lijsten van de politieke partijen hier, in de Staten. Want wellicht kunnen we dan inderdaad ook een heel goede afspiegeling van Limburg hier vertegenwoordigd zien, vanaf maart 2027. Maar u refereerde zojuist ook aan die mooie dag die we twee weken geleden hadden. In het verlengde daarvan, mag ik aan u vragen: zou u voor het eerstvolgende G-debat een persoonlijke uitnodiging willen doen aan de pers? Want ik heb niets gezien in De Limburger, ik heb niets gezien op L1, terwijl het juist zo'n mooie dag was. En ik denk, ook deze mensen verdienen dat podium om dat te krijgen.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Demollin: Dank u wel, voorzitter. Die toezegging wil ik geven. Maar we hebben daar al invulling aan gegeven, door de pers uitgebreid te benaderen. Zij hadden aanvankelijk toegezegd. Dus L1 zou hier zijn, De Limburger zou iets plaatsen. En uiteindelijk zijn er waarschijnlijk toch zaken gebeurd in de samenleving die meer aandacht krijgen dan dit G-debat. Maar we hebben dat rondom 28 november uitgebreid gedaan.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Mülders (GroenLinks): Ja, nog één vervolg...

De voorzitter: Nee.

De heer Mülders (GroenLinks): O, ja. De boodschap is helder. Dank u wel.

De voorzitter: Mijn boodschap ook, merk ik. Dank u wel. Ik zie geen andere vragen meer. Dat betekent dat wij overgaan tot stemming over de gewijzigde motie vreemd 3275, Uitbreiding G-debat. Even tellen wie er wel aanwezig zijn. Er zijn 42 mensen aanwezig. Dus eigen verantwoordelijkheid. Ja, zo werkt het ook. 42 mensen aanwezig. De stemming is geopend. U bent net op tijd, moet u nog wel stemmen. Ik mis er nog een. Als iedereen even goed naar het kastje kijkt. Kijkt u even allemaal op het kastje; ik mis er nog een. Ja, gevonden. Stemming is gesloten. De motie is unaniem aangenomen. Aan de orde: de motie vreemd 3276, Veiligheid van vrouwen en meisjes – Vechtsport en zelfverdediging als middel tegen geweld. Als eerste indiener nodig ik uit, mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Collega-Statenleden, deze motie gaat over een ernstig maatschappelijk probleem: geweld tegen vrouwen en meisjes. Wereldwijd, en ook hier in Nederland, heeft dit grote impact. De Verenigde Naties vestigen hier jaarlijks de aandacht op, via de campagne Orange the World. Preventie en empowerment zijn cruciaal om dit geweld te bestrijden. Geweld tegen vrouwen en meisjes is nog steeds een hardnekkig probleem, ook in Limburg. En elk jaar doen we mee aan de internationale campagne Orange the World, om aandacht te vragen voor dit maatschappelijk probleem. We weten dat vechtsport en zelfverdediging, mits pedagogisch verantwoord en veilig aangeboden, jongeren helpen bij zelfvertrouwen, weerbaarheid én het leren van grenzen. Preventie en empowerment zijn cruciaal. Vechtsport kan meisjes niet alleen leren zich fysiek te verdedigen, maar ook hun zelfvertrouwen en weerbaarheid versterken. En door dit op school aan te bieden bereiken we hen op een plek waar ze dagelijks komen, op een veilige en pedagogisch verantwoorde manier. De motie, die legt geen verantwoordelijkheid bij meisjes, maar die kiest voor empowerment, niet voor schuld. En zelfverdediging wordt genoemd naast bestaande initiatieven tegen geweld, en niet in plaats van maatschappelijke of structurele maatregelen. Het accent ligt op veiligheid, pedagogische kwaliteit en bewustwording. En niet op de boodschap dat meisjes zich moeten redden. En veel internationale programma's combineren bewustwording en weerbaarheid zonder dat dit als victim blaming wordt gezien. En met deze motie willen we het College van Gedeputeerde Staten vragen te onderzoeken hoe Limburgse scholen samen met sportverenigingen en maatschappelijke organisaties vechtsport kunnen aanbieden. En zodat meisjes sterker én veiliger de wereld in kunnen gaan. Zonder scholen iets op te leggen. Kortom, deze motie is een verantwoorde en gerichte eerste stap. Onderzoek doen, verbindingen leggen en kansen verkennen om meisjes te versterken, bewustzijn te vergroten, en uiteindelijk geweld te verminderen. En daarom roep ik op aan de Staten om deze motie te steunen. Dank u wel. Het motie-dictum. Overigens wordt deze mede ingediend door oos limburg, Horizon, LOKAAL-LIMBURG en 50PLUS. 'We verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: te onderzoeken op welke wijze het aanbieden van vechtsport- en zelfverdedigingsactiviteiten op scholen in Limburg kan worden gefaciliteerd en gestimuleerd, met nadruk op veiligheid en pedagogische kwaliteit. En hierbij aansluiting te zoeken bij bestaande landelijke en regionale initiatieven tegen geweld tegen vrouwen en meisjes. Uiterlijk in Q2 2026 aan Provinciale Staten te rapporteren over mogelijke samenwerkingen met sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen.' En gaan over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. In de afwezigheid van Gedeputeerde Van Caldenberg heb ik het voorrecht om de honneurs waar te mogen nemen. Voorzitter, het voorstel van de VVD-fractie en de motie die nu voorligt – we hebben als College gekeken, van: oké, waar zitten de aanhakingspunten bij datgene wat wij op dit moment aan het doen zijn. En daar is best wel een mooie overlap te vinden, als het gaat over vechtsporten en de vragen daaromtrent in relatie tot de maatschappij. In 2023 is er reeds een onderzoek uitgevoerd door het College over het vraagstuk van: wat kan vechtsport in de maatschappij aan weerbaarheid toevoegen. En dat was een onderzoek dat gedaan is door het Nederlands Instituut voor Vechtsport en Maatschappij. En op dit moment loopt ook een gesprek tussen het NIVM en de Provincie, om te kijken of het NIVM toe kan treden tot de sociale basisinfrastructuur, en daaronder als Sporttakplatform voor vechtsport zou kunnen toetreden. Dat zijn allemaal processen die op dit moment al lopen, bij ons in het College. De vraag inderdaad: wat zou een NIVM, als ze eventueel toetreden als Sporttakplatform, kunnen toevoegen aan de maatschappij, dat past heel goed in een stukje zelfverdediging, assertiviteit creëren. Niet specifiek van vrouwen in dit geval, maar dat zou dan in de bredere zin gelden. Dus in die context kunnen wij voorstellen dat deze motie een toegevoegde waarde is. En wij zouden, ook omdat Sporttakplatforms vaak al op scholen actief zijn met hun promoten van de sporten, ons ook kunnen voorstellen dat ze daar dan een taak in de lijn van deze motie zouden kunnen vervullen. Dus in dat opzicht kunnen wij het wel in een lijn plaatsen waarmee wij als College op dit moment al bezig zijn. Het andere punt denk ik dat ook geadresseerd moet worden. En ik denk dat mevrouw Koopman dat ook al deed tot op zekere hoogte, in haar betoog, is: dit is niet het middel om de onveiligheid die er op straat en in de samenleving kan zijn, om dat daarmee op te

lossen. Het is ook niet dat de vrouwen hiermee de schuld krijgen in ons perspectief, in ieder geval kijkend naar wat hier voorligt. Wij interpreteren dit niet als een soort van victim blaming, 'vrouwen moeten maar op zelfverdediging gaan om zichzelf te kunnen redden, en dan is de rest *up for grabs*'. Dat is in ieder geval de manier waarop wij het wensen te interpreteren. Als mevrouw Koopman dat anders ziet, dan moet ze dat even zeggen, want dan verandert dat het perspectief waarmee wij naar deze motie kijken. Dus daar zit voor ons de crux: wij willen niet uitstralen dat vrouwen zelf maar op zelfverdediging moeten gaan om zichzelf weerbaar te maken, maar wat wij wel vinden, is dat zelfverdediging en vechtsport een plek kan hebben binnen de samenleving om mensen weerbaarder te maken. En in dat opzicht geeft het College dit voorstel oordeel Staten.

De voorzitter: U nodigde mevrouw Koopman even uit om iets te bevestigen of te ontkennen. Daar geef ik u graag de gelegenheid toe.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u, voorzitter. Nee inderdaad, wij zien het ook niet als victim blaming. Maar ik kreeg deze vanuit een aantal partijen over me heen gegoooid. Dus het kwam uit mijn tenen om dat ook duidelijk hier uit te spreken, dat dat dus niet het geval is.

De voorzitter: Dank u wel. Ik stel voor...

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, ik wil al ... Want dit is een vraag van mevrouw Koopman, denk ik.

De voorzitter: Uiteraard. Ga uw gang.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ik zou er wel op willen reageren. Want de mogelijkheid om dat te lezen in die motie, die zie ik wel. En ik vind dat het dan ook belangrijk is dat wij als College op dat moment nog even herinterpreteren, en zeggen van: dit kan niet het gevolg zijn van deze motie. Dus wij zien dit niet als victim blaming. Maar we willen wel dat dat benoemd wordt bij deze motie, omdat het risico bestaat dat je daarmee inderdaad zegt: ja vrouwen, gaat u maar op zelfverdediging. Of iedereen, om mevrouw Schoolmeesters, die ik ook recent hierover hoorde spreken, te zeggen: iedereen die weerbaarder wil zijn de kans te geven om zichzelf weerbaarder te maken. Dat kan volgens datgene wat wij aan het doen zijn via het NIVM. En in die context geven wij dit oordeel Staten.

De voorzitter: Dank u wel. Even pragmatisch: allereerst de vragen richting Gedeputeerde. Ja, één vraag voor de Gedeputeerde? Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Ja voorzitter, want u maakt het wel ingewikkeld. Want ik denk dat wij met zijn allen hier in deze zaal het probleem erkennen. Ook heel erg belangrijk vinden dat er passende preventie en empowerment plaatsvindt. Hoor ik u nu zeggen dat empowerment kan ook plaatsvinden via weerbaarheidstrainingen, vechtsport, et cetera? Bij jonge kinderen kies je bijvoorbeeld voor training Rots en Water. Dat zijn allemaal mogelijkheden om kinderen weerbaar te maken. Maar ik hoor u ook zeggen, en dat wil ik wel zeker weten: dat is gewoon voor jongens en meisjes, en op dit moment gaan wij dat via het mogelijke Sporttakplatform in de toekomst doen. Maar wat zegt u dan eigenlijk? Wat gaat uw College dan doen? Want wat wij ook doen, en dat hoor ik eigenlijk niet, is bijvoorbeeld: via CARE-FREE, via Basisschool van de Toekomst wordt er op andere manieren aandacht gegeven aan weerbaarheid. En is dat dan niet een betere optie, wel of niet? Dus ik wil wel graag weten: waar kiest dit College voor?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja dank u wel, voorzitter. Er zijn meerdere manieren om te werken aan weerbaarheid. En ik denk dat werken aan weerbaarheid in de samenleving in algemene zin door iedereen hier gedeeld wordt. En wij waren aan het zoeken als College naar: deze motie, die oproept om te werken

aan veiligheid met name voor vrouwen en meisjes, zoals de titel van de motie benoemt, waar kun je dat een plek geven in die Provinciale infrastructuur? En waar zou het passen bij de lijn die wij als College zijn uit aan het voeren? En in de zoektocht, ook aanhakend op het onderzoek wat in 2023 al gedaan is, denken wij dat het zou kunnen passen bij een eventueel Sporttakplatform, het NIVM die een plek zou kunnen krijgen. Want die hebben ze nog niet, hè. Maar daar zou het, als die hun plek krijgen, eventueel thuis kunnen horen. Ik ben met name aan het zoeken waar het praktisch inpasbaar zou zijn, als de Staten dit wil. Want – en dan ga ik toch even herhalen – oordeel Staten betekent: u beslist. Als u vindt dat we dit onderdeel moeten maken op de manier zoals het College dat schetst, dus binnen een eventueel Sporttakplatform, op de wijze zoals wij dat doen, dan is dat de invulling die wij geven aan deze motie. Als u het anders wilt, dan moet u het zeggen.

Mevrouw Absil (CDA): Ik heb niet gehoord of dit dan voor jongens en meisjes voor het College is. Want dat vind ik echt relevant.

Gedeputeerde Kuntzelaers: In principe voorzitter, laten wij Sporttakplatforms voor iedereen ... Dus weerbaarheid en vechtsport zou dan voor iedereen zijn, en niet specifiek voor één doelgroep, omdat dat... Meisjes en vrouwen vallen wel binnen de doelgroep die natuurlijk aan de slag gaat hier, maar een Sporttakplatform doet dat voor iedereen. Dus dat is een brede inzet, en niet sec voor die ene doelgroep.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er nog een vraag is voor de Gedeputeerde. Ja, mevrouw Boven? Een vraag voor de Gedeputeerde. En dan komt dadelijk mevrouw Koopman om de andere vragen te beantwoorden.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. Dit is blijkbaar de volgorde. Ik heb een vraag. Want in het dictum staat ook een tweede punt. Namelijk, aansluiting te zoeken bij bestaande landelijke en regionale initiatieven tegen geweld tegen vrouwen en meisjes. En wat ik belangrijk vind, is dat het niet alleen over vrouwen en meisjes gaat, maar vooral voor iedereen die zich onzeker en misschien wat anders is. Want die lopen denk ik de meeste risico's om met geweld te maken te krijgen. Dat blijkt ook uit onderzoek. Gaat u dat ook doen, die tweede? Wat is uw standpunt daarover? En kunt u dan ook andere organisaties meenemen? Want dat is dan weer juist alleen voor vrouwen en meisjes.

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Ja dank u wel, voorzitter. Wij zullen dit issue adresseren in de gesprekken die wij hebben over een nieuw op te richten Sporttakplatform. En daarover dus ook te zeggen, van: we hebben een opdracht gekregen om de veiligheid van vrouwen en meisjes in het bijzonder, te adresseren bij u. Maar wij gaan ervan uit dat u dat in een bredere context oppakt, en ook daarin de aansluiting zoekt met andere initiatieven die er in de samenleving zijn – zoals we dat bij andere Sporttakplatforms ook vragen: om aan te sluiten bij de actualiteiten of bij initiatieven in het land of in de provincie.

De voorzitter: Dank u wel. En dank u wel Gedeputeerde, voor de beantwoording. Dan wil ik nu mevrouw Koopman vragen om naar het spreekgestoelte te komen, voor de overige vragen. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, dank u wel. U kent de Partij van de Arbeid als een partij die hier al sinds zeker anderhalf jaar, maar misschien al wel langer, dit punt adresseert. En toen ik uw opinieartikel gisteren las, dacht ik: mooi opinieartikel, spijker op zijn kop. Het gaat over vrouwen én mannen, jongens én meisjes. Maar toen zag ik uw motie, en toen heb ik u gebeld gisteren, en gezegd: 'Goh, de motie roept bij de Partij van de Arbeid een ongemakkelijk gevoel op, omdat de verantwoordelijkheid weer bij vrouwen en meisjes wordt gelegd met dit dictum. Zou u het dictum willen aanpassen?' Toen zei u: dat is niet de bedoeling, dat ga ik doen, er komt een aangepast dictum. En uiteindelijk kiest u er toch voor om het originele dictum in te dienen. Wetende dat mijn fractie en een heleboel andere fracties die uw medestander zijn, eigenlijk een aanpassing nodig hebben. Waarom?

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Nou, omdat als je deze motie maakt, en je wilt aansluiten bij Orange the World, dan is dat specifiek op vrouwen en meisjes. En verder is het ook niet zo dat deze lessen bijvoorbeeld exclusief voor meisjes worden voorgesteld. Het onderzoek kan ook inclusieve vormen bekijken. En voor mij is het ook zo, van: ja kijk, preventie heeft verschillende componenten: het versterken van meisjes én het aanspreken van jongens. En deze motie, die richt zich op een daarvan. En ik denk, het andere stuk is toch een andere motie. En ik zal uitkijken naar de motie die u gaat indienen dan, waarbij jongens wel een onderdeel van de aanpak worden.

De voorzitter: Dank u wel.

Spreker [2:09:46]: ... (Zonder microfoon.)

De voorzitter: Nee. Nee, niet bij moties vreemd. Sorry ja, ik heb het allemaal niet zelf bedacht. Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. Ik heb ook een vraag aan de indiener. Want de indiener heeft een heel mooi betoog gehouden, en dat ze ook zegt: deze motie moet *niet* opgevat worden als blame the victim, uitgebreid op in te gaan. En ik moet ook zeggen, dit onderwerp raakt mij, en deze motie raakt mij ook. En ik denk echt dat de intentie goed is, van de indiener. Echter, u kiest hier voor wat mij betreft naar de oplossing via de lijn van potentiële slachtoffers, en met name uw 'constaterende dat preventie en empowerment van meisjes en vrouwen essentieel zijn om geweld te bestrijden', daarmee legt u de verantwoordelijkheid bij meisjes en vrouwen. En uw hele betoog daarmee, van 'dit is *niet* victim blaming, dit is *niet* de verantwoordelijkheid leggen bij vrouwen en meisjes', haalt u met deze bewering onderuit. En ik vraag mij echt af: waarom heeft u deze zin opgenomen?

De voorzitter: Mevrouw Koopman

Mevrouw Koopman (VVD): Ja, dank u wel voor uw complimenten als eerste, voor het opinieartikel. Daarin is inderdaad een bredere uiteenzetting. Maar waarom ik dit heb opgenomen is onder andere omdat: veel internationale programma's combineren bewustwording én weerbaarheid, zonder dat dit als victim blaming wordt gezien.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ook ik was enthousiast toen ik het opiniestuk van mevrouw Koopman las. En dat was met name omdat wij hier wel degelijk eerder de degens hebben gekruist met de VVD als het ging om de veiligheid van vrouwen in het openbaar vervoer. En dat was u misschien niet, maar toen hebben we precies gehoord hoe de VVD erin zat. Maar goed, even inhoudelijk: u haakt aan op Orange the World. Dat is de nationale actiedag tegen gendergerelateerd geweld. Dat is in 1960 ooit begonnen, nadat de Mirabal zusters in de Dominicaanse Republiek zijn vermoord. We zijn inmiddels 65 jaar verder, en het is in Nederland nog steeds zo dat in elke acht dagen er een vrouw wordt vermoord. Dus wat dat betreft wil ik uw woorden zeker onderstrepen. Tegelijkertijd snap ik eigenlijk niet, de oplossing die u daarvoor kiest in uw motie. En dat heeft eigenlijk twee redenen. Naast het stukje victim blaming en het eenzijdig de verantwoordelijkheid voor hun veiligheid neerleggen bij vrouwen, terwijl er allerlei andere dingen zijn, zoals bijvoorbeeld het vergroten van de veiligheid in het ov, om die vrouwen daadwerkelijk te beschermen, had ik hier recent een gesprek over met een vechtsportleraar. En die zei: de meiden die ik train, en die zien iemand op zich af komen in het donker, die vertel ik één ding: ren, want je redt het niet. En mijn vraag is eigenlijk: als u dit onderwerp vanuit de VVD een dermate warm hart toedraagt, waarom kiest u dan niet voor een van die

achthonderd andere effectieve manieren, zoals in uw vorige motie ook omschreven, en wel voor het trainen van meisjes in de vechtsport. Terwijl er zo ongelooflijk veel andere, concrete maatregelen zouden zijn die we vanuit dit huis nu al konden doen.

De voorzitter: Mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Nou, dit is juist iets wat we nu kunnen doen. En om nog even in te gaan op waar u de vechtsportleraar sprak: ja, als je nog weg kunt rennen. Maar als je dat niet kan, ben je verrekke blij als je je wel zelf kunt verdedigen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koopman. Daarmee zijn we aan het einde van de beantwoording van de vragen. En gaan wij over tot stemming over de motie vreemd Veiligheid van vrouwen en meisjes – Vechtsport en zelfverdediging als middel tegen geweld. Ik zie een serie stemverklaringen op mij afkomen.

De heer Goossen (BBB): Ja, inderdaad. BBB vindt dit absoluut een sympathieke motie, maar wij zijn voor meer genderneutraliteit. Dus we hadden graag gezien dat de jongens én de meisjes samen op de weerbaarheidscursus gingen. Dank u wel. En dus, wij stemmen tegen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Goossen. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, de Partij van de Arbeid gaat ook tegenstemmen. Ongelooflijk jammer dat de VVD niet kiest voor een koers van verbinding, juist op dit zeer belangrijke thema. De verantwoordelijkheid voor dit probleem ligt bij jongens én meisjes.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Actie tegen geweld, zoals we in recente maanden de nacht opeisten, is zeker goed om te nemen. Vrouwen moeten niet op vechtsport, maar met een gerust hart over straat. De aandacht moet naar opvoeding, en het onderling aanspreken op elkaars onacceptabele gedrag bij mannen. Het moet een goede collectieve oplossing zijn, en geen individuele pleister. Daarom geen steun voor deze motie. En er loopt van alles al via het NIVM, tenslotte.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Voorzitter, wij zullen ook tegen deze motie stemmen. En dat vinden wij eigenlijk heel jammer. Want hoewel wij net een eigenlijk toch wel geheel andere uitleg kregen van de motie hoe GS deze wil interpreteren, blijft hier op papier staan wat er op papier staat. En wij dienen over deze motie te stemmen. En dan kan het CDA daar niet mee instemmen. Dat is deels over wat eerder al gedeeld is, maar ook omdat je op scholen dit niet kunt verwachten op de manier waarop het er staat. Zelfs de gymlessen krijgen ze vaak niet rond op basisscholen; daar moeten gecertificeerde gymleraren staan. Dus waar zeggen we nu ja tegen? En dat vinden we eigenlijk heel jammer, want wij zien ook dat er meerdere manieren kunnen zijn om meisjes te empoweren. En het is jammer dat het op deze manier gaat.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. U voelt hem al aankomen: ook wij zullen tegenstemmen, met pijn in ons hart. En we vinden dit echt een gemiste kans. Deze motie richt zich met name op fight, terwijl we weten: flight, freeze and fawn zijn ook belangrijke zaken. Deze motie negeert dat daders overwegend bekenden zijn. En er is helemaal niks mis mee als meisjes en vrouwen op vechtsport gaan, maar dat is geen oplossing voor geweld tegen vrouwen. En als laatste, legt deze motie weer de verantwoordelijkheid bij de slachtoffers meer. Gemiste kans.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, Gisèle Pelicot zei na de rechtszaak over haar gendergerelateerd geweld: de schaamte moet van kant wisselen. De verantwoordelijkheid voor de veiligheid van vrouwen in onze provincie moet en mag niet eenzijdig neergelegd worden bij de weerbaarheid van die vrouwen. Die verantwoordelijkheid, die delen we allemaal samen. Wij hebben heel grote moeite met deze motie en de totstandkoming ervan. En wij zullen daarom ook absoluut tegenstemmen, hoezeer wij ook voorstander zijn van vechtsporten voor zowel jongens als voor meisjes.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Boven.

Mevrouw Boven (Partij voor de Dieren): Ja dank u, voorzitter. Ik was eerst van plan om voor te stemmen, maar met de toelichting over de woorden 'preventie' en 'essentieel', dacht ik: nee, dat gaat mij ook te ver. En ik vind het heel jammer dat in het dictum alleen over vrouwen en meisjes wordt gesproken, en niet over allerlei andere jongeren die evengoed weerbaarder kunnen worden en last kunnen hebben van geweld. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Peters.

De heer Peters (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, ik verbaas me eigenlijk over deze discussie. Gedeputeerde, die zegt: eigenlijk in de geest kan ik hem begrijpen. In de lokale politiek wordt gezegd: in de geest nemen we hem over, maar hier worden zo veel woorden vuilgemaakt. Ik hoop dat er in de geest van het begrip van allen snel een nieuwe motie komt, waardoor deze motie toch die kwaliteit verdient die die moet hebben. Ik blijf wel voorstemmen. Ik vind het een beetje jammer dat het ... Daarom kom ik als man naar voren, en niet als vrouw.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Peters. Aan de orde: de stemming over de motie vreemd 3276, Veiligheid van vrouwen en meisjes – vechtsport en zelfverdediging als middel tegen geweld. Aantal aanwezigen: 44. De stemming is geopend. Ik mis nog één stem; kijk even allemaal op uw kastje. Ja, daar is die. Stemming gesloten. De motie is verworpen, met 11 voor en 33 tegen. Aan de orde is de motie vreemd 3277, Onderzoek naar betere ondersteuning van vrij toegankelijke festivals. Daarvoor geef ik het woord aan mevrouw Kuiper, als eerste indiener.

Mevrouw Kuiper (SP): Dank u wel, voorzitter. De SP dient vandaag een motie in over grotere gratis toegankelijke festivals in Limburg, zoals het Zomerparkfeest, Bevrijdingsfestival Limburg en delen van het Limburg festival. Deze festivals verbinden mensen, geven jongeren kansen en zorgen dat cultuur voor iedereen toegankelijk blijft. Ze versterken het plaatselijke mkb en toerisme, en verbinden Limburgers beter met elkaar dan een festival waar we een duur entreeticket voor moeten kopen. Tegelijkertijd staan ze zwaar onder druk, door stijgende kosten, minder sponsoring en ingewikkelde regelgeving. Met deze motie vragen we om binnen het onderzoek naar de Limburgse culturele infrastructuur, specifiek extra onderzoek te doen naar de maatschappelijke en economische meerwaarde. En hoe kan de Provincie, mogelijk samen met gemeenten, helpen om deze festivals structureel te versterken? Cultuur is geen luxe, het is de lijm van onze samenleving. Limburg moet blijven bruisen voor alle mensen. En wij kunnen daar als Provincie vast beter bij helpen. Het dictum: 'Verzoekt het College van Gedeputeerde Staten: binnen het onderzoek naar de Limburgse culturele infrastructuur specifiek extra onderzoek te doen naar de maatschappelijke en economische meerwaarde van de grotere vrij toegankelijke festivals en feesten. In bovenstaand onderzoek de vraag mee te nemen welke ondersteuning de Provincie (samen met gemeenten) extra kan bieden om deze festivals en feesten structureel te versterken. In 2026 de resultaten terug te koppelen aan Provinciale Staten, inclusief mogelijk concrete voorstellen voor (extra) middelen in de begroting van 2027 en waar nodig verbeterde Provinciale regelgeving.' Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Dank u wel, voorzitter. In de aanloop naar deze motie ook al even contact gehad met mevrouw Kuiper, in de zoektocht naar: hoe moet ik de opdracht die hier wordt geformuleerd nou lezen, en hoe past die ook binnen de kaders of binnen de zaken waarmee we hier in de Provincie op dit moment aan de slag zijn. En in de eerste zin van uw dictum refereert u naar een onderzoek naar de Limburgse culturele infrastructuur. Nou, die staat volgend jaar gewoon op de agenda. De nieuwe regeling voor de culturele infrastructuur 2029 - 2033 is dat, omdat die aansluit bij het ritme van de nationale overheid. En daarbinnen moet gekeken gaan worden naar de positie van die vrijwilligersgedreven organisaties met gratis festivals. Want we hebben in ieder geval in de sessies rondom de vorige culturele infrastructuur wel teruggekregen als feedback op dit moment van een aantal grote festivals, waaronder bijvoorbeeld het Zomerparkfeest, dat ze het gevoel hadden dat de mate en de manier waarop zij beoordeeld worden lastig te combineren is tussen kleine, professionele, bijvoorbeeld theatergezelschappen of dansgezelschappen, die een veel kleinere infrastructuur hebben natuurlijk dan grote festivals, gedreven door vrijwilligers of aangevoerd door vrijwilligers, en die ook nog eens tevens een gratis component van de entree hebben. En ik weet dat mijnheer Nijskens altijd zegt: gratis bestaat niet. Want daar wordt het festival natuurlijk bekostigd, grotendeels door de consumpties van de mensen die daar aanwezig zijn, en voor een deel door subsidies. Dus gratis kent een prijs, maar daardoor kan wel iedereen natuurlijk deelnemen zonder dat je een entreeticket hoeft te kopen. Wij kunnen als Provincie een verdieping aanbrengen in dat stuk in de aanloop naar de culturele infrastructuur, en kijken hoe we binnen die culturele infrastructuur waardering kunnen hebben voor die vrijwilligersgedreven gratis festivals, en of dat een wenselijke lijn is om daar bijvoorbeeld extra punten toe te kennen in de systematiek die wij hebben in de culturele infrastructuur of op een andere manier een waardering voor aan te geven. Dat kunnen wij meenemen. En in die lijn zullen wij deze opdracht dan ook beschouwen. En dan kunnen wij hem oordeel Staten geven, met die koers. Ik voorzie trouwens niet dat er per se extra middelen nodig zijn op dit moment, om deze festivals verder te steunen. Dat is op dit moment niet mijn analyse die ik zou doen. Tot zo ver.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er vragen zijn richting de Gedeputeerde. Ja, mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Ja Gedeputeerde, hoe zal het College omgaan met regeldruk bij het aannemen van deze motie, het uitvoeren van deze motie, richting al deze gratis festivals?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, is voor mij niet de specifieke taak die ik hieruit ophaal. We hebben natuurlijk al via mijn collega Demollin een programma voor regeldrukvermindering lopen. Daarin zit ook onder andere regeldruk rondom cultuur. Hier zie ik met name: hoe bevorder je toegankelijkheid, en hoe faciliteer je binnen de Provinciale infrastructuur dit soort grote gratis festivals. Dat is eigenlijk de opdracht die ik hier vanuit Cultuur uit ophaal. En dat is ook iets waar we volgend jaar nadrukkelijk mee bezig zijn: hoe faciliteer je de provinciale culturele infrastructuur. Dus met die verenging lees ik deze motie.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Absil, voor de Gedeputeerde?

Mevrouw Absil (CDA): Voorzitter, dank u wel. Want eigenlijk begeven we ons weer in dezelfde situatie als net. In het derde bullet zie ik dat er staat: 'inclusief mogelijk concrete voorstellen voor (extra) middelen.' Ik hoor u net zeggen – en eigenlijk is het zoals wij dat ook zien: het is een onderzoek naar de Limburgse culturele infrastructuur. De maatschappelijke en economische impact wordt door de SP gevraagd om die extra mee te nemen. Ik kan me voorstellen dat daar extra criteria of aangepaste, aangescherpte criteria in die regeling gaan plaatsvinden, om op die manier in de toekomst te borgen dat zij ook beter mee over

kunnen. Als u dan zegt 'daar zijn geen extra middelen voor nodig', wat moet ik hier dan lezen? En waar ga ik zo meteen over stemmen?

De voorzitter: Gedeputeerde.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Voorzitter, volgens mij wordt er gerefereerd aan eventuele extra middelen. En dan is dus de vraag of dit onderzoek wat we gaan doen leidt tot het uittrekken van extra geld in de culturele infrastructuur. Ik vermoed op dit moment van niet, maar die evaluatie, dat is allemaal nog niet gebeurd. Maar ik ga ervan uit dat er niet per se een extra claim is op middelen, maar wel een verzoek is om in die nieuwe regeling voor culturele infrastructuur extra aandacht te hebben voor die gratis festivals en die vrijwilligersgedomineerde organisaties. Dat zijn eigenlijk de twee zaken die ik meeneem uit deze motie. En daar stemt u in mijn optiek dan ook voor.

Mevrouw Absil (CDA): En dat zou in criteria ...

De voorzitter: Geen tweede vraag. Sorry. Ja nee, ik ben er streng in. Het geldt voor iedereen, ook voor u.

Gedeputeerde Kuntzelaers: Verdikkeme zeg voorzitter, wat een striktheid vandaag. Dan gaat wel de zweep erover hier in de zaal.

De voorzitter: Ach, ik kijk wel eens voetbalwedstrijden, en dan zie ik wel eens een scheidsrechter een beetje zo half-half doen. En dan heeft hij er na tien minuten al spijt van. Ik wil voorkomen dat ik diezelfde spijt ook ga voelen.

Gedeputeerde Kuntzelaers: In dat geval, ik ga even wisselen dan.

De voorzitter: Nou, dat is een prettige bijkomstigheid, wellicht. Ik kijk even of er nog iemand een vraag heeft voor de indiener. Niet het geval? Dan gaan we over naar de stemming. Aan de orde: de motie vreemd, Onderzoek naar betere ondersteuning van vrij toegankelijke festivals, motie vreemd 3277. Stemverklaring van mevrouw Koopman.

Mevrouw Koopman (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Gezien de interpretatie van GS gaan we deze motie steunen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Queisen.

De heer Queisen (BBB): Als BBB gaan we deze motie niet steunen, en wel om de volgende redenen. Als je gewoon het oor te luisteren legt: waaraan gaan deze festivals, betaalde en andere activiteiten in Limburg, ten onder? Dat is de regelgeving. En dat wordt inmiddels opgepakt, en hopelijk met veel succes en op korte termijn.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Queisen. Ik zag nog een schijnbeweging van mevrouw Absil. Ja, het leek even op een schijnbeweging, maar het is toch echt een stemverklaring.

Mevrouw Absil (CDA): Het CDA zal voorstemmen, maar met de uitdrukkelijke interpretatie zoals net gegeven.

De voorzitter: Dank u wel. Aan de orde is de stemming over de motie vreemd 3277. De stemming is geopend. Stemming is gesloten, de motie is aangenomen, met 27 stemmen voor en 17 stemmen tegen.

De voorzitter: Dames en heren, daarmee zijn wij aan het eind gekomen van deze Statenvergadering. Ik heb het niet nagekeken, maar de laatste Statenvergadering voor het eind van het jaar om klokslag twaalf uur al beëindigen, ik weet niet of dat vaak gebeurt is. Dat is een leuk onderzoekje waard. Maar ik wil, voordat we gaan afsluiten, toch nog even een paar dingen met u langsgaan. Allereerst, u heeft de bloemen al aan hem bezorgd, maar voor het geval u dat gemist heeft, dat u bloemen heeft bezorgd aan de heer Timmer, en dat was niet zonder reden: nadat hij twee jaar waarnemend Provinciedirecteur was is het sinds 1 december nu definitief geworden, is het 'waarnemend' eraf en is hij dus definitief benoemd als Provinciesecretaris en algemeen directeur. En ik denk dat dat absoluut wel een felicitatie en een klein applaus waard is. De heer Vaessen.

De heer Vaessen (D66): Ja, wilde ik ook nog kort iets over zeggen. Ook vanuit de Staten de felicitaties aan de heer Timmer. Wij zien iemand die aan het hoofd staat van een heel goede organisatie, volop in ontwikkeling, die ook deze kant van het huis ondersteunt met alle vragen die er zijn. Dus ook vanuit de Staten felicitaties. En ik wil nog kort memoreren naar de collega's dat het afgelopen 1 december ook vier jaar zo was dat de Gouverneur in ons midden is, sinds vier jaar. Vier jaar die volgens mij wij hebben meegemaakt als een Gouverneur die de vergaderingen fantastisch leidt, die ontzettend veel geduld met ons allemaal heeft. Maar daardoor ook een heleboel rust weer in deze zaal heeft gebracht. En ik denk, dat mag ook wel even gememoreerd worden.

De voorzitter: Dank jullie wel. Geachte leden van Provinciale Staten, van GS, beste mensen op de publieke tribune, thuis, vertegenwoordigers van de pers, we zijn nu echt aangekomen bij de afsluiting van deze Statenvergadering. De laatste van 2025. En voordat ik de laatste bijeenkomst van ons Limburgs parlement van het jaar afsluit, richt ik graag toch ook nog enige woorden aan u. Want we mogen terugkijken op een jaar waarin we als vertegenwoordiging van Limburg ook op een mooie en nette manier met elkaar het debat hebben gevoerd. Debat en gesprek op inhoud, gaat heel goed samen. Dat heeft u mooi bewezen. Een mooi voorbeeld waarin Limburg zich van de beste kant laat zien, en ik denk dat het een mooi voorbeeld is waar velen buiten Limburg een mooi voorbeeld aan kunnen nemen. Of zoals ik dat altijd zeg, Nederland kan wel wat meer Limburg gebruiken. U was niet alleen hier in het democratisch hart actief als volksvertegenwoordiger, u heeft dat ook veelvuldig buiten gedaan. Vanuit kansen pakken heeft u via contact met vele Limburgers, bedrijven, instellingen, verenigingen op verschillende momenten een kijkje in de keuken gehad op tal van plaatsen in onze provincie. En ook is er een goede samenwerking met andere provincies en andere regio's door u opgepakt. Denk aan het Friese Statencomité, dat uw Staten hebben gesproken over het belang van onze taal, onze cultuur, onze eigen identiteit. Kennis en ervaring uitwisselen deden we niet alleen in Friesland, maar dat deden we ook met de provincie Drenthe, bijvoorbeeld. En natuurlijk ook vele ideeën opgedaan in de regio's, in de Euregio en de andere kant van de grens, maar ook het Franse Lille werd door u bezocht om te leren hoe men in de regio zaken kan aanpakken, net als meer recent een kijkje in de wondere wereld van de deeltjesversneller bij CERN in Zwitserland. Deze goede samenwerking tussen uw Statenleden zorgt ervoor dat we de democratie hier in Limburg houden daar waar die hoort, namelijk tussen de mensen. U pakt kansen om naast mensen te gaan staan – dichtbij, soms ver weg. U stimuleert samenredzaamheid, u deelt kennis, haalt ervaring op en meningen op uit de samenleving. En u zet uw voelspriet in en gaat de markt op, om actief naar buiten te gaan, naar onze inwoners, onze bedrijven, instellingen en verenigingen. Mijn oproep: blijf dit ook vooral doen in 2026. Hou die link met de mensen, is mijn oproep. Het is misschien wel harder dan ooit nodig. Want soms merken we in Limburg dat er ook een streep moet worden getrokken. Zoals we dat onlangs samen hebben gedaan, samen met u, maar samen met alle bestuurders en volksvertegenwoordigers in de hele provincie. In onze samenleving mag, misschien zelfs wel moet, iedereen zijn mening laten horen. Dus praat mee, meng je in het debat. Maar doe dat op basis van respect en met begrip voor elkaar. Voor nu wens ik u allen heel fijne feestdagen toe. Rust vooral goed uit, zorg voor nieuwe energie in de accu, zodat we ook in 2026 weer aan de slag kunnen komen voor de mooiste en leukste provincie van het land. We zitten samen over de helft van de termijn, dus laten

we daarom vooral kansen blijven creëren en pakken voor ons mooie Limburg. Dames en heren, alvorens ik deze vergadering ga sluiten wil ik graag van de gelegenheid gebruik maken – we doen het vaak, maar we menen het ook zo met elkaar – om de Griffie, alle medewerkers van de Griffie, tegelijkertijd de gehele ambtelijke organisatie een enorm compliment te geven voor het vele werk wat ze gedaan hebben om ons te ondersteunen, met inhoud, met procedures en alles waar u maar bij geholpen moet worden. En laten we vooral ook niet vergeten, het gehele bodeteam enorm te bedanken voor die ondersteuning. Zonder u allemaal kunnen wij ons werk hier niet doen. Dank jullie wel. En dank voor jullie onzichtbare ondersteuning van het afgelopen jaar. Ik wil ook degenen die hier vandaag niet aanwezig kunnen zijn, sommigen ook doordat ze ziek zijn, vooral ook veel beterschap wensen. Maar ik wens u allemaal prachtige dagen toe, en een heel mooi begin van het nieuwe jaar, vooral een heel goede gezondheid. Let een beetje op elkaar, wees vooral ook wat vaker wat liever. Maar geniet van het reces. Ik sluit de vergadering, door te zeggen: ik wens u fijne feestdagen, en het allerbeste voor 2026. Vergadering gesloten.

(Einde van de vergadering om 12.07 uur)

De notulen van de vergadering van 12 december 2025 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 6 februari 2026.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. E.G.M. Roemer, voorzitter